

Vlaams
Parlement

vergadering **5**
zittingsjaar 2014

Handelingen

Plenaire Morgenvergadering

van 26 juli 2014

VOORLOPIGE VERSIE

Nog niet goedgekeurd door de sprekers
Niet citeren zonder de bron te vermelden

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	3
VERONTSCHULDIGINGEN	3
BOODSCHAPPEN	3
REGEERAKKOORD	
Beraadslaging	3
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	45

Voorlopige Versie

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 10.04 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Guy D'haeseleer, Wouter Vanbesien, Christian Van Eyken: familieverplichtingen;

Anke Van dermeersch: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

BOODSCHAPPEN

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 26 juni 2014 deelt de voorzitter van het Parlement der Deutschsprachigen Gemeinschaft mee dat dat parlement zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

Bij brief van 30 juni 2014 deelt de voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers mee dat de Kamer ter vergadering van die dag voor wettig en voltallig verklaard is.

Bij brief van 17 juli 2014 deelt de voorzitter van de Senaat mee dat de Senaat zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

REGEERAKKOORD**Beraadslaging**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de beraadslaging over het regeerakkoord.

De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, dames en heren van de Vlaamse Regering, collega's, ik wil beginnen met elk van de leden van de Vlaamse Regering te feliciteren met hun eedaflegging gisteren en hun oprecht veel succes toe te wensen bij de uitoefening van de taak waarvoor ze gisteren zijn aangesteld. Die taak is misschien nog het best samen te vatten in de volgende vraag: zetten we verder in op een samenleving waarin gestreefd wordt naar gelijke kansen voor iedereen, een evenwichtige spreiding van de welvaart, gelijke rechten en plichten en veel participatie en overleg met burgers en verenigingen? Of gaan we naar een samenleving waarin de overheid zich terugtrekt en burgers als individu steeds meer zelf verantwoordelijk worden gesteld voor hun welvaart en welzijn, waar degene die hard werkt en veel verdient, beloond wordt, en wie de pech heeft ziek of werkloos te worden, gestraft wordt?

Sommigen onder u, collega's, moeten die zinnen vertrouwd in de oren klinken. Het zijn de eerste twee regels van het memorandum van wat toen nog het ACW heette. Met verklaringen als 'er zullen harde noten gekraakt moeten worden', 'er zullen noodzakelijke maatregelen genomen moeten worden in moeilijke tijden' en het altijd goed doende 'snoeien om te groeien' maakt deze nieuwe Vlaamse

Regering duidelijk dat ze voor de tweede optie kiest. Deze Vlaamse Regering maakt een bocht naar een ander Vlaanderen, een Vlaanderen waarin heel wat deuren onherroepelijk gesloten worden. In sommige gevallen gaan die deuren traag, geleidelijk en zachtjes dicht, in andere gevallen heel snel en onmiddellijk.

We hebben in dit land, collega's, de afgelopen twintig jaar kansen gegeven aan mensen, deuren geopend voor jongeren, voor gezinnen, voor ouderen en voor iedereen die in onze samenleving een beetje hulp kan gebruiken. En wat deze regering gaat doen, collega's, is niet meer of niet minder dan elk van die deuren keihard in die mensen hun gezicht dichtsmijten.

Deze regering trekt barrières op. En ik wil geen slechte Vlaming zijn, minister-president, maar ik ga een Frans woord gebruiken. Het beeld dat bij mij opkomt, is er een van 'péages', slagbomen die her en der in Vlaanderen worden opgetrokken en die Vlamingen, als ze op vakantie door Frankrijk rijden, telkens opnieuw tegenkomen: aankomen, wachten, ticketje nemen, betalen, kassa. En dat terwijl diezelfde Vlaming al eens betaald heeft, via zijn belastingen.

We zullen die péages vinden, collega's, voor de schoolpoort, voor de ingang van de aula's van universiteiten en hogescholen, als je de tram wilt nemen, als je de bus wilt nemen, voor je plaats in het rusthuis, en zo kan ik nog wel even doorgaan. En voor wie niet kan betalen, blijft de slagboom onherroepelijk en zonder pardon dicht. Péages in de vorm van geniepige facturen, péages in de vorm van gezinsbelastingen.

Want vergis u niet, het zal niet deze nieuwe Vlaamse Regering zijn die harde noten zal kraken. De harde noten zullen worden gekraakt door miljoenen Vlaamse gezinnen. De driedubbele v die de rode draad van dit akkoord vormt, betekent voor hen een grote v van verlies, verlies voor miljoenen Vlamingen. Het zijn immers zij die de factuur gepresenteerd krijgen om er enkelen op vooruit te laten gaan, de allersterksten, de happy few, de bobo's van Vlaanderen.

Want vergis u niet, collega's, deze regering zegt dat ze van iedereen een inspanning vraagt, maar het is duidelijk dat niet iedereen dezelfde inspanning zal doen. Met dit regeerakkoord heeft men ervoor gekozen om niet te investeren in mensen, niet in jongeren, niet in gezinnen, niet in ouderen. Men heeft ervoor gekozen om hen niet te vertrouwen. Men heeft ervoor gekozen om hen niet te verbinden. Men heeft ervoor gekozen om hen niet te laten vooruitgaan. Door systematisch omgekeerd te herverdelen, speelt men in de kaart van de sterksten, van de rijksten, van de happy few, van hen die zonder dralen hun kredietkaart bovenhalen en vlotjes doorheen alle péages rijden.

Vergis u niet: deze regering is geen besparingsregering, het is een factuurregering, een regering die de Vlamingen een dubbele factuur voorschotelt. Gezinnen zullen niet alleen via hun belastingen betalen voor zaken die we nu eenmaal allemaal delen, maar zullen bovendien een pak meer moeten betalen voor exact hetzelfde. De factuur om je kind te laten studeren verdubbelt. De rekeningen voor elektriciteit en water gaan de hoogte in. Zorgen voor een betaalbaar dak boven je hoofd en dat van je gezin wordt moeilijker. Er wordt bespaard op de kinderbijslag en van een maximumfactuur in de zorg is al helemaal geen sprake meer. Om een beroep te doen op die diensten zullen alle Vlaamse gezinnen dieper in hun portefeuille moeten tasten. Het zijn maar enkele voorbeelden van een omgekeerde herverdeling waar deze kille, rechtse regering voor staat. Europa toonde de voorbije jaren al waartoe deze omgekeerde herverdeling kan leiden. Het is Paul De Grauwe die het deze week zei: de economie zwengel je helemaal niet aan door blind en hard te besparen, maar net door te investeren. Dat doe je door kansen te geven, door aan te moedigen in plaats van een péagesysteem in stelling te brengen.

Vergis u niet, collega's: verbinden doe je niet door fors te snoeien in de zaken die we allemaal delen. Al enkele jaren is delen het nieuwe hebben, maar dat heeft deze rechtse regering absoluut niet begrepen. Erger nog, deze regering zorgt voor een nooit geziene ommekeer. Ze katapulteert ons dertig jaar terug in de tijd. Ze hanteert een oud credo, waarbij er nog drie woorden overblijven: hebben, hebben en hebben.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, ik had natuurlijk verwacht dat de heer Van Malderen snel verveld zou zijn tot de nieuwe Tommelein voor de volgende vijf jaar. (*Gelach*)

Mijnheer Van Malderen, ik moet zeggen dat u goed uw best doet. Waar is de tijd dat we samen optrokken om ernstig aan politiek te doen? Waar is uw moed gebleven om de Vlaming te zeggen waar het op staat? Waar is uw afkeer van marketingtrucjes en demagogische slogans, waarbij wordt gezegd dat de taart niet hoeft te worden gebakken, alleen opgegeten? Mijnheer Van Malderen, eerlijk gezegd valt dat me een beetje tegen. Ik ben meer gewoon van u.

U zegt dat er wordt bespaard op de kinderbijslag. Ik weet het niet. Waar hebt u dat gelezen, behalve in de kranten misschien? In dit document van 170 pagina's heb ik nergens gelezen dat er op de kinderbijslag wordt bespaard.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Terechte opmerking, collega. Show me the money.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Het is pas heel asociaal om de factuur door te sturen naar de volgende generaties. Dát is pas asociaal! (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Mijnheer Van den Heuvel, qua demagogie heb ik van u in elk geval geen lessen te leren. (*Applaus bij sp.a*)

Als u zegt dat wij de factuur zouden doorschuiven naar de volgende generatie, kan ik u alleen maar zeggen dat we inderdaad samen heel lang een andere politiek hebben gevoerd, een politiek die de mensen heeft ontzien, een politiek waarbij je wél een alternatief had en die ervoor zorgde dat iedereen mee kon.

U bent nu meegestapt in een scenario waarbij wie vandaag al sterk is, in de toekomst nog sterker zal worden, en de rest, mijnheer Van den Heuvel, zijn plan zal moeten trekken. Dat is het project waarin u bent gestapt, en niet wij. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Waar rechts zich verbindt, mijnheer Van den Heuvel, worden mensen niet verbonden, maar koudweg gelost. In tegenstelling tot in de Ronde van Frankrijk, is er in dit peloton geen bus die ervoor zorgt dat mensen veilig binnen geraken, binnen de tijdslimiet. Dat is het Vlaanderen, mijnheer Van den Heuvel, waar u en uw partij voor hebben gekozen. Vergis u niet, dit akkoord zet de krijtlijnen uit voor een – inderdaad – ander Vlaanderen, een Vlaanderen van de cijfers, de grafieken en de tabellen, in plaats van een Vlaanderen van en voor de mensen. Het Vlaanderen waar we nu voor staan, is een Vlaanderen dat ter plaatse blijft trappelen. Het staat inderdaad ver van onze visie op een moderne, warme en solidaire samenleving: een samenleving en een beleid die de hand uitsteken om mensen te helpen, en niet om te ontvangen. Beste collega's, welkom in het Vlaanderen van de péages.

Ik heb daarnet al verwezen naar de uitdrukking 'snoeien om te bloeien'. Het mag duidelijk zijn: we gaan snoeien om te bloeden. Rechts doet ons geloven dat

voortgang zonder pijn te lijden niet meer mogelijk is, dat we eerst moeten bloeden eer we opnieuw kunnen voortgaan, dat we eerst moeten afzien eer we opnieuw een beetje plezier kunnen hebben. Het is bijna 'Fifty Shades of Grey' van Geert Bourgeois. (*Gelach*)

Het gevolg is dat het geloof dat een goed werkende economie en een sterke sociale welvaartsstaat kunnen samengaan, stilaan afbrokkelt. Dat geloof wordt systematisch afgebouwd. Dat is ontzettend verontrustend en we zullen ons daar blijkbaar als enige, samen met de rest van de oppositie, tegen moeten verzetten. Vergis u niet, voor deze regering zullen alle gezinnen en alle werkenden op hun tanden moeten bijten. En wie nu al pijn heeft, zal de pijn in stilte moeten blijven slikken, dag na dag. Wat spreekt uit deze voorstellen, is 'goesting', inderdaad. Goesting om steen voor steen de sociale welvaartsstaat af te breken.

Ik wil u graag meenemen, collega's en dames en heren van de regering, op een tour langs de belangrijkste péages van deze Bourgeoisregering.

Péage nummer één: onderwijs. Toegankelijk toponderwijs, dat was toch tot vandaag een van de paradepaardjes die Vlaanderen rijk was. Investeren in onderwijs is investeren in onze toekomst, is jongeren kansen geven. Maar dat heeft deze regering blijkbaar niet begrepen. Willen we echt terug naar een tijd waarin enkel kinderen van advocaten, dokters en ministers kunnen verder studeren? (*Rumoer*)

Want dat, collega's, is wat er gebeurt als je de vrije markt loslaat! 400 tot 600 euro extra moeten ouders ophoesten, willen ze hun kinderen naar de universiteit of naar de hogeschool kunnen sturen. Dat komt neer op 1000 euro: een verdubbeling van het huidige inschrijvingsgeld.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Van Malderen, op tien minuten tijd hebben we wel al wat gehoord aan demagogie en platvloerse politiek. Die cijfers die u noemt, haalt u niet uit dat document.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Er staan geen cijfers in. Show me the money, mijnheer Diependaele!

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Inderdaad, die zijn er nog niet. Die zullen er op tijd en stond komen, op het moment dat we een begroting indienen in dit parlement. Dan zullen die er zijn.

Maar laat het zeer duidelijk zijn dat deze meerderheid, en zeker mijn fractie, niet zal aanvaarden dat de democratische toegang tot het hoger onderwijs wordt beperkt. De cijfers van boven de 1000 euro die worden geciteerd in de krant, zullen niet worden toegelaten. Daarbij zullen wij ook niet toelaten dat er een loskoppeling komt van het onderscheid tussen de normale inschrijvingsgelden, de bijna-beursstudenten en de beursstudenten. Dat zal niet het geval zijn.

Ik vind het zeer jammer dat u er blijkbaar voor kiest om af te gaan op roddels, geruchten en halve waarheden en weigert om een degelijk debat te voeren over hetgene waarover het hier gaat. En dat is het regeerakkoord dat wij als meerderheid hebben gesloten, en niet de roddels en de geruchten die u aanhaalt. (*Applaus bij de N-VA*)

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Als er nu één partij was die duidelijkheid had kunnen creëren en die de onrust in de samenleving had kunnen wegnemen, was het wel de Vlaamse Regering. Ik heb gisteren vol verwachting uitgekeken naar de regeringsverklaring van minister-president Bourgeois. Ik dacht dat de

inleiding gedaan was, maar toen bleek dat de hele regeringsverklaring te zijn. *(Rumoer)*

De Vlaamse Regering is in gebreke gebleven met betrekking tot de onduidelijkheid die op het terrein bestaat. Ik ben trouwens niet alleen. Ik citeer gewoon Rik Torfs, toch iemand die volgens mij dicht bij de regeringspartijen staat: "Dit kan ervoor zorgen dat jongeren niet gaan studeren. Bovendien zet deze regering ons het mes op de keel. We moeten het inschrijvingsgeld niet verhogen, we mogen."

De Vlaamse Regering schraapt gewoon de middelen en zegt er niet bij hoe de universiteiten dit moeten oplossen. Het doet me een beetje denken aan de film 'The deer hunter'. De Vlaamse Regering laadt een pistool, zet het tegen het voorhoofd en vertelt dan iemand anders dat hij moet schieten. De Vlaamse Regering heeft niet het lef zelf te schieten en de Vlaming in de ogen te kijken. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Van Malderen, ik moet eerlijk toegeven dat ik 'The deer hunter' nog niet heb gezien. Ik weet ook niet of Torfs al dan niet bij een van de regeringspartijen aanleunt. Ik zal het straks eens controleren.

Het Vlaams regeerakkoord is een document van 170 pagina's waarin we duidelijk aangeven waar we met dit Vlaanderen naartoe willen en hoe we dit Vlaanderen opnieuw gezond willen maken. Het is natuurlijk zeer gemakkelijk hier kritiek op onze besparingen te geven. Kunt u me eens zeggen hoe u het anders zou doen? Wij willen geen lasten naar de volgende generaties doorschuiven. We willen de beste kinderbijslag en de beste woonbonus. Het beste ondersteuningsbeleid dat we als regering kunnen bieden, bestaat erin ervoor te zorgen dat de rekeningen in orde zijn. Ik wil van u eens horen hoe u de rekeningen weer in orde zou brengen.

We moeten duidelijk zijn. De zesde staatshervorming is niet in dit parlement goedgekeurd. Het is niet hier dat is beslist dat we 1,4 miljard euro moeten besparen. *(Rumoer)*

Hierdoor zouden we met deze Vlaamse Regering in het rood gaan. U weet zeer goed dat we tijdens de vorige legislatuur samen voor beleidsruimte hebben gezorgd. We beschikten over beleidsruimte. De meerjarenraming gaf aan dat er zeer veel beleidsruimte was om in te zetten op groei en om in welzijn te investeren. Nu beschikken we daar niet over. We moeten 1,4 miljard euro besparen.

Mijnheer Van Malderen, terwijl we effectief 1,4 miljard euro besparen, zullen we ervoor zorgen dat de rekeningen in orde zijn en zullen we tevens 0,5 miljard euro in economie en innovatie en 0,5 miljard euro in welzijn investeren. Geen enkele voorgaande Vlaamse Regering heeft dat ooit gedaan. Wat welzijn betreft, waar we over nieuwe bevoegdheden beschikken, betekent dit een stijging met 15 procent. Ik wil van u eens horen hoe u die rekeningen in orde zou brengen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik wil de heer Van Malderen gewoon even geruststellen. Net voor ik het Vlaams Parlement binnenstapte, heb ik afvaardigingen van de studentenverenigingen gezien. Het moet me van het hart dat de wijze waarop en de stijl waarmee ze met mij een gesprek hebben gevoerd, me zeer hoopvol stemt. We zijn engagementen aangegaan. In de tweede helft van augustus zullen we de problematiek van het hoger onderwijs

rustig bekijken. We zullen nagaan hoe we het hoger onderwijs sterker kunnen maken en voor iedereen betaalbaar kunnen houden. De stijl waarmee de studenten dit hebben aangepakt, stemt me hoopvol dat we dit samen op een uitstekende wijze zullen kunnen aanpakken. Ik wil onze studenten in het hoger onderwijs hier in dit halfroond alvast een pluim geven. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Minister, ik hoop vooral dat die studenten u ook een pluim zullen geven op het ogenblik dat hun inschrijvingsgeld niet dramatisch zal verhogen.

Mijnheer Diependaele, u hebt de kern van de discussie geraakt. De lichaamstaal van de heer Van den Heuvel naast u sprak trouwens boekdelen. Door te verwijzen naar de zesde staatshervorming, die u overigens niet tot stand hebt gebracht, en door te blijven herhalen dat dit de oorzaak van de besparingsdrang is, schoffeert u eigenlijk ook uw beide coalitiepartners. We hebben gezien dat de heer Van den Heuvel wat ongemakkelijk op zijn stoel zat te schuiven.

U hebt daarnet vermeld dat we samen gedurende vijf jaar, in heel moeilijke tijden, in het Vlaams Parlement steeds een begroting in evenwicht tot stand hebben weten te brengen. Dat is echter wel op een andere manier gebeurd. Toen gebeurde dat op een manier die de mensen ontziet en die de mensen versterkt.

U hebt de ideologische keuze gemaakt – niet omdat het moet, maar omdat u het wilt – om te snoeien, om te bloeden. Dit is niet mensen laten groeien, maar mensen klein houden. Voor dat model hebt u gekozen. *(Applaus bij sp.a)*

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Van Malderen, we zijn in een vakantieperiode en ik neem aan dat u ook al eens met vakantie gaat. Ik wil Europa wel eens met u rondrijden en kijken in andere landen wat de toestand daar is, vooral in Zuid-Europa. Vijf jaar geleden was er de bankencrisis. We zijn het erover eens dat de banken daar zwaar in de fout zijn gegaan, maar het heeft eveneens een heel ander probleem blootgelegd: heel wat Europese landen leven al veertig tot vijftig jaar lang boven hun stand. Heel wat landen, niet zelden onder socialistisch bewind, hebben ervoor gekozen om mensen te ontziet en te zorgen voor schuldopbouw. Schuldopbouw is de grootste ketting aan het been van heel wat Europese landen die nu in de miserie zitten.

Wij willen breken met de cultuur van geld uit te geven dat er niet is. We willen daarmee breken omdat we ervan overtuigd zijn dat dit in het belang is van uw en mijn kinderen en iedereen die daarna komt. We moeten ervoor zorgen dat ook zij sociale welvaart kennen, dat er ook voor hen een pensioen en kinderbijslag is en dat er ouderenzorg mogelijk is. Daarvoor is dit nodig. Dit is geen fetisj, we doen dit niet graag. We staan er niet voor te springen om dit te doen. Het is uit zorg voor de mensen die na ons komen dat we nu die maatregelen moeten nemen. We moeten de rommel uit het verleden opruimen. *(Opmerkingen van de heer Bart Van Malderen)*

Mijnheer Van Malderen, dit is een zeer slechte opmerking. We hebben al vier jaar na elkaar een begroting in evenwicht. We hebben daar samen voor gezorgd. Ik neem aan dat we die verwezenlijking niet onderuit zullen halen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Mijnheer Diependaele, op een nogal perfide manier probeert u mij in de mond te leggen dat wij pleiten voor schuldopbouw. Tegelijkertijd zegt u dat we de broel uit het verleden moeten opkuisen. Die broel uit het verleden zit daar in de persoon van minister Muyters. Die broel uit het verleden zit ook in de Kamer in de persoon van de heer Van

Mechelen. Dat is tien jaar begrotingsbeleid in Vlaanderen en dat noemt u broel. Die tien jaar is wel op een andere manier ingevuld.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Mijnheer Van Malderen, ik las net twee tweets die ik wil meegeven. U kent professor Van Damme, gewezen kabinetschef van voormalig minister Vandembroucke. Hij schrijft: "De huidige lage inschrijvingsgelden hoger onderwijs zijn sociaal onrechtvaardig, want omgekeerd herverdelende besteding van publieke middelen." Het tweede Twitterbericht: "De sociaal-democratische partijen in Duitsland, Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië hebben daarom vorige jaren hogere inschrijvingsgelden mee verdedigd, mits grote sociale correcties." Het is net de bedoeling dat we dat doen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

De heer Bart Tommelein (Open Vld): Mijnheer Van Malderen, ik begrijp hoe u zich voelt momenteel. U moet proberen een beeld op te hangen. Als oppositiepartij is dat belangrijk: ik weet waarover ik praat. U kiest voor de beeldvorming van de péage, maar dat is het verkeerde voorbeeld. Het spijt me voor u. De essentie van péage – van tol – is dat de gebruiker mee betaalt voor investeringen die gedaan moeten worden om het wegennet in orde te krijgen. In die benadering verschillen wij. U wilt alles zo veel mogelijk gratis maken, u wilt iedereen omwille van uw ideologie gratis op snelwegen laten rijden. U wilt dan wel de belastingen verhogen, zoals de miserietaks uit het verleden, om de snelwegen te onderhouden. Dat is het grote verschil tussen u en ons. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Als ik even mag: het is nogal ongebruikelijk dat de meerderheid de oppositie interpelleert.

Mijnheer De Meyer, ik heb die tweets ook gelezen. Er moet mij iets van het hart: professor Van Damme schrijft daar bijzonder interessante dingen, maar u citeert hem wel zeer onvolledig. U citeert twee tweets van drie. De eerste tweet is inderdaad dat kunstmatig lage inschrijvingsgelden omgekeerd herverdelend werken. U zegt verder terecht – en dat zegt professor Van Damme ook – dat sociaaldemocratische landen die hebben verhoogd. Maar professor Van Damme zegt ten derde – en dat verzwijgt u – dat diezelfde landen de studietoelagen hebben verhoogd en verbreed. Ik vraag u nu, mijnheer De Meyer, waar in dit regeerakkoord staat dat u de studiebeurzen zult verhogen en verbreden. Waar staat dat? *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De heer Jos De Meyer (CD&V): Uit heel wat passages blijkt de grote sociale bekommernis van deze Vlaamse Regering. Mijnheer Van Malderen, ik wil u er alleen op wijzen dat wat professor Van Damme, een notoir socialist, zegt, heel wat genuanceerder is dan wat u hier hebt verteld. Dit debat zal in de komende weken en maanden verder moeten worden gevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman (Groen): Mijnheer De Meyer, minister Crevits, u probeert ons gerust te stellen, maar wat onderwijs en de bekommernis over sociale gelijkheid betreft, ben ik absoluut niet gerustgesteld. We hebben geen cijfers, dus we kunnen niet weten of er extra middelen komen voor studiebeurzen. Dat staat er allemaal niet in. Wat ik wel heb, is de tekst over onderwijs. Daarin staat letterlijk dat "onderwijs zich moet terugplooiën op zijn kerntaken". De maatschappelijke en opvoedkundige taak van onderwijs is er in feite te veel aan en moet niet meer worden opgenomen. De woorden sociale

ongelijkheid, gelijke onderwijskansen (gok), komen daar niet meer in voor. Integendeel, er wordt gesteld dat de werkingsmiddelen voor elk kind worden gelijkgeschakeld.

Wat betekent dat? De extra stimulansen die we twintig jaar lang hebben gegeven om de te proberen gelijke onderwijskansen te realiseren en die tot stand gekomen zijn onder minister Vanderpoorten, worden nu geschrapt. De inschrijvingsgelden worden verhoogd. Er staat letterlijk in dat er niet meer wordt gestreefd naar een sociale mix in onze scholen en dat men de absolute vrije keuze wil garanderen. Als dat het onderwijsprogramma is dat door de CD&V wordt onderschreven, is dat een radicale, ideologische breuk met het verleden die ik niet kan onderschrijven. Ik hoop dat de CD&V dat ook niet kan.

Minister Crevits, als u nu zegt dat u de studenten en ons wilt geruuststellen, dan hebt u ofwel het regeerakkoord niet goed gelezen ofwel is dit al een eerste breuk in de meerderheid waarvan we er deze legislatuur wellicht veel zullen zien. *(Rumoer. Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Mevrouw Freya Van den Bossche (sp.a): Ik wil graag mijnheer Van Damme heel duidelijk eer aandoen door zijn werkelijke woorden mee te delen. Die woorden bestaan inderdaad uit drie tweets, waarin hij ten eerste zegt dat sociaaldemocratische partijen in andere landen vorig jaar hogere inschrijvingsgelden mee hebben verdedigd mits telkens grote sociale correcties. Ten tweede zegt hij dat hij het een goed stelsel vindt om hogere inschrijvingsgelden te hebben voor wie die kan betalen, maar enkel mits substantieel hogere studiebeurzen, en niet alleen voor de laagste inkomens. Dus meer en hogere studiebeurzen voor veel meer mensen dan vandaag, enkel dan vindt hij het een verdedigbaar idee.

En ten derde zegt hij – en dat heeft nog niemand gezegd – : “Het objectief om de groei in studenten hoger onderwijs af te remmen, is volstrekt nefast. België is nu al bij de traagste groeiers hoger onderwijs in Europa. We hebben net meer skills nodig.” De toegang tot hoger onderwijs moet dus groot en breed zijn, voor alle mensen die de mogelijkheid hebben om verder te studeren. Dat blijft onze grootste bekommernis. In het regeerakkoord lezen we niet hoe de regering dat zal oplossen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, ik wil verder zeggen dat wij ons ook wel zorgen maken over de kwaliteit van het secundair onderwijs. Want ook op dat vlak is het regeerakkoord bijzonder vaag. Wordt het masterplan secundair onderwijs nu uitgevoerd of niet? Heeft mevrouw Rutten – en ik zie dat zij niet aanwezig is – daar een oogje dichtgeknepen? Vóór de verkiezingen was ze namelijk nog tegen het masterplan. Is het de interpretatie-Bourgeois of toch de interpretatie waarbij men de schotten tussen aso, tso en bso wegwerkt zodat leerlingen uit het technisch en het beroepsonderwijs nu eens eindelijk het respect krijgen dat ze verdienen, het respect dat bijvoorbeeld het bedrijfsleven voor hen wegdraagt? Dat bedrijfsleven zegt trouwens ook dat dat tot duurzame vooruitgang zou kunnen leiden. We blijven daar compleet op onze honger.

Het aantal toetsen bevredigt ons wel. We zullen heel veel toetsen: op het einde van het basisonderwijs, op het einde van het secundair onderwijs, bij het begin van het hoger onderwijs. *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck)*

Mijnheer Van Dijck, ik maak een simpele rekensom. Er zijn grofweg 75.000 studenten en leerlingen per geboortejaar, per cohorte. Drie keer toetsen betekent dat je 225.000 leerlingen per jaar de revue zult laten passeren. Ik vraag me af waar we de werkingsmiddelen, waar we grof de bijl in zetten, zullen vinden om

dat te organiseren? Gaan we echt naar een onderwijsmodel waar ouders nog meer dan vandaag mogen opdraven op de jaarlijkse wafelbak, op de spaghettiaavond, op het mossselfestijn, op de creanamiddag of een benefiet, om de school open te houden? U zult dat ongetwijfeld verdedigen als een ondersteuning van het verenigingsleven. Dat kan zijn, maar dat is niet het verenigingsleven waar wij voor staan. Wij, collega's, staan in de eerste plaats voor een goed onderwijs.

Ik ga met u graag door naar péage nummer twee. Er volgen er nog wel een paar. Welzijn en wachtlijsten. Dit regeerakkoord blijft zeer vaag over de aanpak van de wachtlijsten. We vinden geen enkel concreet engagement. Er staat één cijfer in, mijnheer Diependaele, ik kom er straks op terug. Je kunt die wachtlijsten niet oplossen als je geen prioriteit wil maken van investeren in zorg. We hebben vastgesteld dat deze regering met het bedrag dat naar voren wordt geschoven eigenlijk het groeipad halveert.

Alle drie de rechtse partijen die deze regering vormen, zijn daarin in hetzelfde bedje ziek. Voor de verkiezingen was the sky the limit. 1 miljard euro, 1,9 miljard euro... Ik zie Ben Weyts en mevrouw Stevens nog altijd voor mij staan. Ook CD&V schoof grote bedragen naar voren. Allemaal beloftes om de noden te lenigen. Vandaag horen wij hier: 500 miljoen euro.

Minister Vandeurzen, ik ga een spelletje spelen: 'wie van de drie'. Wie van de drie grote sectoren, die elk met enorme noden zitten, zult u met die 500 miljoen euro proberen te bereiken? Gaan we naar de kinderopvang? Gaan we naar gehandicaptenzorg? Of gaan we naar de bijzondere jeugdzorg? In elk van de drie domeinen hebben we tijdens de vorige legislatuur grote decreten gemaakt, die u nu allemaal met 500 miljoen euro zult moeten proberen uitvoeren. Daar waar alle ramingen voor de verkiezingen een veel hoger cijfer naar voren schoven. Wie, wie o wie zult u voor de slagboom van de péage van de welzijnssector laten staan?

Ouderenzorg. Met de zesde staatshervorming krijgt Vlaanderen de integrale bevoegdheid over de ouderenzorg. Wij verwachten dan een heel goede, gedragen visie in het regeerakkoord. Lokale besturen en hun taken? Niets over terug te vinden. Wijkinitiatieven? Niets over terug te vinden. In plaats van een concrete aanpak voor de alsmaar stijgende zorgfactuur gaat deze regering experimenteren met vraaggestuurde financiering. We weten ongeveer hoe dat werkt: lange aanbesteding, proefperiode, evaluatie, een legislatuur voorbij vooraleer we het weten. En daarbij gaat u voorbij aan de prioritaire vraag van mensen om hun rusthuisfactuur betaalbaar te maken. Mensen die in een rusthuis zitten, hebben vaak maar één simpele vraag. Dat is dat hun factuur niet hoger is dan hun pensioen. Daarover vinden we in dit regeerakkoord niets terug.

Het blijft niet beperkt tot ouderenzorg. Het gaat ook over beschut wonen, het gaat ook over psychiatrische verzorgingstehuizen. Betaalbaarheid is toegankelijkheid. Betaalbaarheid is in dit regeerakkoord niet aan de orde. De maximumfactuur in de thuiszorg: geschrapt. De boodschap van deze regering aan senioren is: 'Haal uw portemonnee boven en betaal, want als u voorbij de péage wilt geraken, zult u moeten betalen. Pas dan zult u kunnen genieten van de perfecte zorg die Vlaanderen u aanbiedt.'

Péage nummer drie: wonen. Daarbij moeten we ons de vraag stellen wie er precies baat heeft bij deze aanpak. In elk geval niet de middenklasse. Voor de crisis of door de crisis hebben heel veel gezinnen de aankoop van hun woning moeten uitstellen. We weten allemaal dat banken veel moeilijker leningen geven dan voorheen. Vandaag krijgen we het antwoord van de Vlaamse Regering: de woonbonus wordt drastisch en onmiddellijk beperkt: 1300 euro per jaar. Het is

van in het begin klaar en duidelijk dat deze regering de prioriteit niet heeft gelegd bij de middenklasse, niet bij de jonge en startende koppels die dromen van een eigen dak boven hun hoofd en van het stichten van een gezin en van een eigen leven uit te bouwen. Ook hier klapt plotseling de slagboom voor hun neus dicht.

Men probeert dit goed te praten door te verwijzen naar de economie die meer zuurstof nodig heeft, zonder erbij stil te staan welk effect dit kan hebben op die economie. In Nederland heeft men twee jaar geleden gelijkaardige maatregelen getroffen en daar heerst nu nog altijd een recessie in de bouwsector. De bouwsector zelf waarschuwt voor een krimp van 5 procent. Ik weet niet voor wie dit beleid goed is, ik weet wel dat het slecht is voor de economie.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Mijnheer Van Malderen, u gooit weer alles mooi op een hoopje. Als we de toekomst willen vrijwaren en voor jonge gezinnen een huisverwerving mogelijk willen maken, dan moeten we de woonbonus op een goede manier moduleren. Eén, en het is heel duidelijk, de bestaande contracten worden nageleefd. Dat is een belangrijk principe. We hebben vóór de verkiezingen gezegd dat deze partij hier in het midden dat niet nodig achtte. Dat wordt gehonoreerd. Twee, er wordt inderdaad gemoduleerd. Maar ik lees in uw partijprogramma: "We gaan de woonbonus socialer maken door de aftrek tegen een gemiddeld tarief te moduleren." Dus u spreekt ook over moduleren. U hebt aanzetten gegeven die nu in dit regeerakkoord staan.

U moet nu niet komen schreeuwen dat dit uit de hemel komt gevallen. Dat verwondert me echt. Deze regering gaat ervoor zorgen dat de woonbonus en de eigendomsverwerving op lange termijn in Vlaanderen voor jonge gezinnen mogelijk blijft.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Mogelijk maar moeilijker. Alweer: de markt wordt niet afgesloten, maar er staat een slagboom en men moet meer betalen. Dat is het verschil. We hebben er in ons programma inderdaad voor gezorgd dat de woonbonus in de toekomst mogelijk blijft door er op een andere manier naar te kijken. U hebt het zelf gezegd: we moeten op een goede manier moduleren. Wat hier voor ons ligt, is absoluut geen goede manier.

Ik geef nog een paar andere voorbeelden, mijnheer Van den Heuvel. U schaft niet voortdurend van alles af, u beperkt de toegang. Het wordt moeilijker gemaakt. Men onttrekt heel wat mensen van alles en dan spreekt CD&V over "sociale correcties". Die correcties gelden voor zo'n kleine groep dat het bijna niet meer relevant is. Zo worden bijvoorbeeld de subsidies voor dakisolatie gradueel afgebouwd. Men gaat naar de subsidiëring van een totaalrenovatie. Renovatie blijft mogelijk. Wie er niet in slaagt om een totale renovatie in één keer te financieren, die is de pineut. Er zijn sociale correcties, ja, maar men moet bijna dakloos zijn om in uw systeem subsidies voor dakisolatie te krijgen. Dat zijn de barrières die u inbouwt. Dat is het péageland Vlaanderen van vandaag. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

En dan heb ik het nog niet over het minder bouwen van sociale woningen en over de uitzetting uit hun sociale woning als mensen werk vinden. Qua activeringspolitiek kan dat tellen.

Péage nummer vier: mobiliteit. Kris Peeters is slechts een van de experten die brandhout maakt van het luik mobiliteit – ik heb het nu niet over de federale co-formateur, maar over een expert.

Het hoofdstuk Mobiliteit getuigt volgens hem van geen enkele ambitie om werk te maken van een duurzame oplossing voor de urgente problemen waar Vlaanderen mee kampt. Vlaanderen snakt naar oplossingen en maatregelen voor de

toekomst, maar we stappen in een teletijdmachine die ons naar de vorige eeuw brengt.

Terwijl wij in de jaren negentig begonnen met enorme investeringen in een beter, toegankelijker en betaalbaar en gedeeld openbaar vervoer omdat we er een hefboom naar een duurzamer verplaatsingsgedrag in zien, en ook een manier om mensen uit hun sociaal isolement te halen – via Mobiliteit kan men een sociaal beleid voeren –, kiest men er nu voor om het openbaar vervoer opnieuw te reduceren tot iets aanvullends. De dienstverlening wordt afgebouwd en koning auto staat weer op één. Is dat nu echt het pad dat we willen volgen naar een moderne samenleving?

Deze regering zal de reiziger meer laten betalen voor minder dienstverlening. Bustickets worden duurder en ouderen wordt basismobiliteit ontzegd.

Avond- en nachtvervoer moeten worden gefinancierd door de steden en gemeenten. Specifiek voor dit aanbod komen er ook aparte tarieven, dus nog duurder. Na de kantooruren is openbaar vervoer in Vlaanderen een luxeproduct. Men jaagt op die manier niet alleen de mensen de auto in, maar degenen die aangewezen zijn op het openbaar vervoer, hebben ook geen alternatief. Dat alternatief wordt hen door u ontzegd. Van een modal shift is al helemaal geen sprake meer. Alle vervoersmodi zijn evenwaardig. We zien geen investeringen voor een duurzame omslag naar slimme en groene mobiliteit. We vinden niets terug over nieuwe concepten inzake gedeelde mobiliteit. Denkt u nu echt, regeringsleden, dat u de schade aan natuur, milieu en gezondheid op die manier zult terugdringen? De conclusie is alweer: de factuur wordt betaald door de gezinnen. Het regeerakkoord reduceert mobiliteit tot autoverkeer en beton, terwijl je het fileprobleem alleen kunt oplossen door net meer te investeren in openbaar vervoer. Dit is een verontrustende, een totaal voorbijgestreefde visie op mobiliteit. Dames en heren van de meerderheid: welkom in de vorige eeuw!

Péage nummer vijf: werk. Het Vlaams regeerakkoord stelt duidelijk dat men de verplichting om 60 procent werkzoekenden en leefloners aan te werven bij de dienstenchequebedrijven, wil afschaffen. Nochtans zagen we door deze maatregelen dat dienstenchequebedrijven net meer werkzoekenden en leefloners zouden aanwerven. Dit is een activeringspolitiek in een van de weinige sectoren die dit land kent, waar je laag- en zeer laaggeschoolden aan de slag kunt helpen. Als vandaag in dit land de werkloosheid bij vrouwen lager is dan bij mannen, dan is dit enkel en alleen toe te wijzen aan de sector van de dienstencheques. Door deze maatregel af te schaffen, vrezen we dat deze mensen het slachtoffer worden van sociale dumping en zullen de allerzwaksten opnieuw de weg naar het zwarte circuit gaan opzoeken, net dat zwarte circuit waar we ze met de dienstencheques uit hebben gehaald.

Ik vraag uw aandacht voor een tweede groep: de onthaalouders. Dat volwaardig statuut, al vaak beloofd, elke verkiezingscampagne opnieuw, blijft ook nu uit. Integendeel, de onthaalouders dreigen twee keer het kind van de rekening te worden, want ze behoren immers tot die doelgroep waarvoor de RSZ-verminderingen golden die met de overheveling van de bevoegdheden van het federale naar het Vlaamse niveau, gedecimeerd werden.

Deze Vlaamse Regering kent nog maar drie doelgroepen: jongeren, 55-plussers en personen met een handicap. Zij kunnen rekenen op loonkostverminderende maatregelen, terwijl alle economen zullen zeggen dat die steunmaatregelen het meest efficiënt zijn waar de afstand tot de arbeidsmarkt het grootst is, en dat is met name het geval voor de laaggeschoolden. Deze Vlaamse Regering miskent en negeert compleet de laaggeschoolden in dit land. Als het u echt menens is, mensen van de regering en van de meerderheid, als u echt die mensen aan de

slag wilt helpen, waarom negeert u dan de doelgroep waar deze middelen het meest efficiënt zullen worden ingezet? Ik kan me ook voorstellen dat nogal wat werkgevers in dit land rekenen op die ondersteuning om laaggeschoolden aan de slag te helpen. Die vraag negeert u compleet.

Péage nummer zeven: energie. Het plaatje wordt ondertussen duidelijk: ook hier wentelt men de kost voor energie volledig af op de gezinnen en de kmo's, om de grootste bedrijven en de begroting te sparen. Enkele jaren geleden klonk het steevast dat het onmogelijk was om de energiefactuur van de Vlaamse gezinnen op het gemiddelde van de ons omringende landen te brengen. Toch hebben we dat gerealiseerd omdat we dat wilden, omdat we er de politieke energie in gestoken hebben. Vandaag horen we opnieuw: het kan niet, 'computer says no'. Als het kan voor de grootste bedrijven, dames en heren van de regering, zoals het regeerakkoord letterlijk voorstelt, waarom kan het dan niet voor kmo's, voor de gezinnen? Omdat men het niet wil. Niet omdat men het niet kan, maar omdat men andere keuzes heeft gemaakt.

Péage nummer acht: milieu en klimaat. De ambitie om voorloper te zijn op het vlak van klimaatbeleid, is compleet afwezig. De regering negeert de economische opportuniteiten van een ambitieus klimaatbeleid compleet. De Vlaamse doelstellingen worden impliciet gekoppeld aan wat andere lidstaten, doen: 'middle of the road', maar niet richting vooruitgang. We vinden het een gemiste kans dat in dit regeerakkoord onvoldoende middelen worden uitgetrokken om bijvoorbeeld de uitdagingen inzake energiebesparingen in het patrimonium van huurwoningen te verbeteren.

Heel wat steden en regio's in het buitenland tonen aan dat economische groei hand in hand kan gaan met klimaatneutrale groene economie en investeringen. Dit regeerakkoord doet dat onvoldoende. Dit zijn niet mijn woorden – alweer niet – maar die van Bond Beter Leefmilieu (BBL). BBL koestert nog de hoop dat in beleidsnota's en beleidsbrieven diverse vakministers hierover meer duidelijkheid zullen verschaffen. We zullen dit samen heel scherp in het oog houden. De ambities voor de volgende minister van Leefmilieu zijn bijzonder mager. BBL beweert alvast dat het op het vlak van luchtkwaliteit en mobiliteit niet duidelijk is hoe Vlaanderen de noodzakelijke omslag kan maken waarmee het de Europese doelstellingen zal halen. Dit is een péage voor de volgende generatie. U had het daarnet over de volgende generatie. De gemankeerde ambitie inzake klimaat is de rekening effectief doorschuiven naar een volgende generatie.

Péage nummer negen is de armoedebestrijding. Heel wat passages in het regeerakkoord maken het Netwerk tegen Armoede bijzonder ongerust. Ze kunnen er immers voor zorgen dat de armoedecijfers verder toenemen in plaats van dat de doelstellingen tegen 2020 worden gehaald. Inzake belangrijke domeinen als wonen, onderwijs, gezondheid, energie en kinderbijslag kiest deze regering voor maatregelen die de armoede nog dreigen te vergroten, dixit Netwerk tegen Armoede. We hebben ondertussen de reactie van minister Homans op dat punt gehoord: er wordt gedreigd met nog grotere besparingen.

Het is bijzonder jammer dat het ondersteunen en versterken van wijkgezondheidscentra niet uitdrukkelijk genoemd worden. Over het aanpakken van de problematiek van de stijgende kosten in het onderwijs, is niets terug te vinden, mevrouw Meuleman wees er al op. De plannen op het vlak van het inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs hebben we daarnet al besproken. Het aantal keer dat 'armoedebeleid' voorkomt, is makkelijk te tellen. Het staat helemaal achteraan in het lijstje, samen met 'gelijke kansen'. Het is een indicatie van hoe belangrijk deze regering armoedebestrijding vindt.

Péage nummer tien is cultuur en media. Het belang van ondernemerschap op het vlak van cultuur wordt centraal gezet in dit akkoord – velen hebben trouwens op de sociale media opmerkingen gemaakt over de schrijfstijl, de schrijffouten, komma's en zo meer. Dit is toch wel een mooie: het belang van ondernemerschap op het vlak van cultuur wordt dus centraal gezet in dit akkoord, "maar dat mag niet leiden tot economisering van de sector en verschraving van het aanbod". Dit is wellicht een toevoeging van CD&V.

"Vage begrippen als 'kwaliteit' en 'prestigieus' moeten besparingen maskeren. Het lijkt erop dat het cultuur- en mediabeleid een Voka-stempel krijgt. Als je de markt vrij spel geeft, komt de kwaliteit onder druk. Er moet een evenwicht zijn en dat is er niet". Dit zegt niet Bart Van Malderen, maar Stijn Coninx.

Ik wil toch wel iets positiefs zeggen. *(Opmerkingen. Applaus)*

Het is jammer dat mevrouw Rutten hier niet is, want Open Vld levert met Sven Gatz de mediaminister. Ik vind dat een heel goede zaak. Ik vind het heel goed dat Open Vld iemand extern heeft aangetrokken om Media, Cultuur en Jeugd op te volgen en hard te maken in deze Vlaamse Regering. Ik meen uit de grond van mijn hart dat het een heel goede keuze is van Gwendolyn om extern te gaan. En ik snap ook waarom ze extern gegaan is. *(Opmerkingen)*

Het is niet dat er geen kwaliteit aanwezig zou zijn, dat durf ik niet te beweren, mijnheer Tommelein en mijnheer Somers – als we de kranten mogen geloven. Maar we hebben er het programma van Open Vld op nagelezen en we hebben daar eerlijk gezegd niets in teruggevonden over cultuur en media. Ik wil mevrouw Rutten feliciteren omdat ze extern gegaan is. Mijnheer Gatz, we zullen u met veel plezier veel inspiratie bieden als extern consulent van deze Vlaamse Regering. *(Applaus bij sp.a)*

Oh, sorry, ik was nog een kandidaat vergeten, mijnheer De Gucht. *(Gelach)*

De heer Bart Tommelein (Open Vld): Ik kan hier maar één iets aan toevoegen, mijnheer Van Malderen. Als u denkt dat wij geen programma hadden waar cultuur en media in stonden, dan vergist u zich schromelijk. Ik weet niet waar u die fabel haalt.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Van uw website, collega.

De heer Bart Tommelein (Open Vld): Dan hebt u die niet goed gelezen, of op een verkeerd moment. We hebben een congres gehouden waar cultuur en media duidelijk aan bod zijn gekomen.

Er is maar één ding duidelijk en dat is heel symbolisch. De heer Van Malderen denkt dat de mensen in Vlaanderen denken dat we geen visie hebben op cultuur. Alleen al de afschaffing van de dwaze, domme uitvinding van het derde net, dat een volledige avond moest krijgen, is voor ons al voldoende. Die dwaasheid is er eindelijk uit.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Ik gun de heer Tommelein zijn therapeutische oprisping. Het moet diep gezeten hebben. Het is er eens af. U bent het kwijt. U bent ook de ministerpost kwijt.

Ik ga stilaan afronden. Collega's, ik heb u meegenomen op een rondrit langs tien péages, tien slagbomen, tien barrières die deze Vlaamse Regering heeft opgeworpen. Ik probeer nu samen te vatten wat dit betekent voor de portemonnee van een modaal Vlaams gezin. Deze regering faalt volledig voor de armoedetoets. Daarnaast zou ze echter ook werk moeten maken van een

gezinstoets. Gezinnen komen er immers bekaaid vanaf en betalen de factuur van deze regeringsvorming.

Laat ons dus de gezinstoets doen voor een modaal Vlaams gezin, een koppel met drie kinderen. Er is een tweeling van 18 jaar, Wouter en Bart, goede studenten, die Latijn gedaan hebben. Nu zitten ze aan de universiteit. Ze zijn samen opgegroeid als tweeling. In de puberteit hadden ze een beetje problemen en waren ze een beetje uit elkaar gegroeid, maar vandaag zitten ze opnieuw samen op kot. Het derde kind in het gezin, zes jaar oud, is een nakomertje. Gwendolyntje is een bloem van een kind en echt een braaf kind. 's Avonds en 's nachts hoor je haar bijna niet. Men zegt zelfs dat de komst van Gwendolyntje de relatie gered heeft. Het ging namelijk wat moeilijk. Er was ook nog een inwonende nonkel die moest verhuizen. Zodra nonkel Kris een andere woonst had, was de relatie echter gered.

In dit mooie Vlaamse gezin gaat alles goed, maar dan komt de Bourgeoisregering. De kinderbijslag vermindert met 179 euro per maand door de plannen van de regering. Dat komt neer op 2154 euro per jaar. De factuur voor energie stijgt met 125 euro per jaar, die voor water met 175 euro per jaar. De woonbonus vermindert met 1300 euro per jaar. Het hoger onderwijs voor de tweeling wordt minstens 800 euro duurder. Per jaar loopt de rekening van deze factuurregering al snel op tot 4554 euro voor dit gezin. Dan vergeten we nog de duurdere bussen en de andere prijsverhogingen waarvoor deze mensen geen betere dienstverlening krijgen en waarvoor ze al eens betaald hebben.

Waar het goed voor is, dat zal u ongetwijfeld uitleggen. Ik ben er zeker van dat deze regering van dit gezin geen 17 op 20 zal krijgen. Dit is geen model waarin we er met zijn allen op vooruit gaan. Het is een model waarin alleen de allersterksten erop vooruitgaan. Dit is een beleid waar vooruitgang alleen mogelijk is voor een kleine groep van echt sterke winnaars. Deze factuurregering creëert drempels en ontnemt Vlamingen kansen in plaats van ze te versterken en vooruit te helpen. In dit model wordt de overheid gereduceerd tot een kassier, tot een tollenaar, die alleen ontvangt en niet langer investeert in mensen. Deze factuurregering is alleen bezorgd om haar eigen rekening en niet om die van miljoenen Vlaamse gezinnen.

Verbinden, vertrouwen en vooruitgaan doe je niet door het inschrijvingsgeld te verdubbelen, doe je niet door werkingsmiddelen te verlagen, niet door de kinderbijslag te verminderen, niet door de energie- en waterfactuur voor de gezinnen te laten stijgen of door bedrijven een plezier te doen. Dat doe je niet door alle kosten voor zorg door te rekenen aan senioren in plaats van in een maximumfactuur te voorzien. Dat doe je niet door de tarieven van De Lijn te verhogen of ouderen de toegang tot mobiliteit te ontzeggen.

Neen, collega's, deze ploeg verbindt de Vlamingen niet. Zij zaait verdeeldheid en zorgt ervoor dat iedereen met eigen middelen de moeilijke col moet oprijden. En ben je geen klimmer of heb je nog nooit met een fiets gereden, dan is dat je eigen schuld. Je moet maar je plan trekken om binnen de tijdslimiet de finish te halen. Lukt dat niet, dan word je uit de wedstrijd gezet.

Wij zijn ongerust, diep bezorgd en ontzettend boos. Daarom zullen we met ontzettend veel kracht en overtuiging onze rol als oppositie vervullen. Dat zijn we verplicht aan alle Vlamingen die wel een warme en solidaire samenleving genegen zijn. Dat zijn we verplicht aan de miljoenen Vlamingen die vandaag alleen maar verliezen, die alleen maar achteruitgaan in plaats van vooruitgaan.

Daarom beloven we plechtig aan al die Vlamingen dat wij alles in het werk zullen stellen om die facturen, die geniepige gezinsbelastingen, die péages, barrières en slagbomen af te breken zodat zij opnieuw voluit kunnen geloven dat zij wel alle

kansen krijgen, met een overheid die aan hun kant staat, met een overheid die hun een springplank in plaats van een slagboom op elke straathoek aanbiedt. Dat is de taak die we met veel enthousiasme zullen opnemen en we zullen daarom dit regeerakkoord geenszins steunen. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Van Malderen, ik dank u voor uw mooie woorden., al ben ik nu – uiteraard – meer dan ooit op mijn hoede. Ik vond uw speech goed: veel Shakespeare, maar iets te veel Bertolt Brecht, iets te rauwrealistisch. In die zin was uw vertolking alvast een goede bijdrage tot het cultuurbeleid van dit Vlaams Parlement en van deze Vlaamse Regering. Dank daarvoor. (*Gelach*)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, minister-president, ministers, collega's, het zal u niet verbazen, maar voor u staat een bijzonder tevreden man.

Na heel wat dagen – en, wanneer ik de gezichten van sommige ministers bekijk, na heel wat nachten onderhandelen – werd gisteren in dit halfroond een gedragen regeerverklaring naar voren gebracht.

De uitslag van de Vlaamse verkiezingen had het voordeel van de duidelijkheid. De Vlaming stemde voor verandering. Samen met CD&V en Open Vld keurde ook mijn partij dit regeerakkoord donderdagavond met grote overtuiging en met een groot vertrouwen goed.

Ik licht u graag toe waarom mijn fractie deze coalitie en dit akkoord steunt.

Collega Van Malderen, ik vrees dat we elk een verschillende tekst hebben gekregen, want daarnet heb ik u heel wat zaken horen vertellen die ik niet in dat akkoord heb gelezen.

Het Reglement heeft me anderhalf uur toebedeeld, maar ik kan u geruststellen: een uur en twintig minuten zullen volstaan.

Dames en heren, de torenhoge uitdagingen waar Vlaanderen voor staat, zijn ons allen meer dan voldoende bekend. Om die uitdagingen krachtadig aan te gaan, heeft Vlaanderen een sterke regering nodig. Een regering die breed gedragen wordt door de bevolking en dus ook in dit parlement. Met de ploeg die u voor u ziet, krijgt Vlaanderen die sterke regering, met drie partijen die de neuzen in dezelfde richting hebben staan.

Zij vertegenwoordigt niet alleen veel zetels in dit parlement, maar ook zo maar even twee derden van de Vlaamse kiezers. We kunnen dus gerust stellen dat met deze Vlaamse Regering de Vlaamse kiezer krijgt waarvoor hij heeft gestemd.

Met het regeerakkoord dat we vandaag bespreken, willen we dan ook een antwoord geven op die gigantische uitdagingen waar we voor staan.

Zoals de minister-president gisteren in zijn verklaring toelichtte, staan in dit VVV-akkoord drie kernwoorden centraal: vertrouwen, verbinden, vooruitgaan. Met die drie kernwoorden willen we een cultuuromslag in het beleid brengen, een andere mind set die erin bestaat dat deze overheid zichzelf grenzen oplegt.

Laat ons duidelijk zijn. Het is niet met nieuwe regels, het is niet met meer betutteling, het is niet met meer administratie of nieuwe lasten dat we onze samenleving vooruithelpen.

Het is integendeel met vertrouwen in de vrijheid van de burgers dat we samen vooruitgaan. En daarbij laten we niemand achter, laten we niemand in de kou staan.

En begrijp me niet verkeerd. Wij zijn niet tegen een overheid, absoluut niet. Maar we zijn voor een overheid die vertrouwen geeft. Lao Tse, geen panda maar een Chinees filosoof, zei ooit: "Wie geen vertrouwen in anderen stelt, zal ook nimmer zelf het vertrouwen van anderen winnen." Welnu, deze regering, deze meerderheid gaat voor dat vertrouwen. Dat is de culturomslag die de basis vormt van dit VVV-akkoord.

En zoals de minister-president gisteren zei, wil deze Vlaamse Regering met het vertrouwensbeginsel een van de meest fundamentele hervormingen doorvoeren sinds het begin van de Vlaamse autonomie. En we willen dit doen omdat we geloof hebben. Omdat we geloof hebben in het rijke verenigingsleven in Vlaanderen. Omdat we geloof hebben in onze lokale besturen, die het dichtst bij de burger staan. Omdat we geloof hebben in ondernemers, die welvaart creëren. Omdat we geloven in het gezin als hoeksteen van onze samenleving. Omdat we geloven in de competentie en de flexibiliteit van een moderne administratie. Omdat we geloven in de dynamiek van de hardwerkende Vlaming. Maar evenzeer omdat we geloven in de helpende hand van de zorgende Vlaming. En ten slotte, omdat we geloven in de sociale partners, die een decennialange ervaring hebben met ons sociaal overlegmodel, en via inspraak meer dan hun steentje bijdragen aan de ontwikkeling van onze maatschappij. Dat is het geloof en het vertrouwen dat wij in de plaats stellen van betutteling of regelnevelij.

En ook de vorige regering heeft daarin wel degelijk stappen gezet. Maar wij willen met deze ploeg een echte sprong maken. Vertrouwen schenken nemen we consequent als uitgangspunt in elk beleidsdomein. En ik geef u enkele voorbeelden van wat dat betekent. We nemen als toezichhoudende overheid een andere houding aan ten overstaan van steden en gemeenten, die zelf hun bestuurskracht zullen uitbouwen. Ik ga ervan uit dat de vele schepenen en burgemeesters in dit halfrood, van welke partij ook, dat zullen toejuichen. En hoe tevreden was alvast de burgemeester van Gent, toen hij hoorde dat zijn stad ontvoogd zou worden van de provincie. Dat moet er uiteindelijk toe leiden dat de Vlaamse overheid en de lokale overheden elkaar de hand reiken in plaats van elkaar met de vinger te wijzen.

Nog meer dan in andere beleidsdomeinen geldt dit ten aanzien van het onderwijsveld. De scholen, de scholengemeenschappen, de leerkrachten, ook zij krijgen meer autonomie. De klemtoon komt te liggen op het kwaliteitsbeleid dat scholen zelf ontwikkelen. We geven scholen meer vrijheid voor het invullen van hun curriculum en leerkrachten krijgen meer vrijheid om te doen waar ze goed in zijn, om te doen wat ze moeten doen. En dat is lesgeven.

Ten aanzien van onze overheidsadministratie streven we naar een slanke overheid. In elk beleidsdomein waarin de Vlaamse overheid actief is, wordt een kerntakenplan opgemaakt, dat aangeeft welke van de huidige activiteiten essentieel zijn.

En als laatste voorbeeld, onze ondernemingen geven we meer vertrouwen door ze, hopelijk samen met de andere overheden in dit land, maximaal te bevrijden van administratieve en andere overlasten. Vlaanderen heeft nood aan ondernemingszin, maar vooral ook aan ondernemers die zin hebben. En die zin krijgen ze pas als ze voelen dat ze vertrouwen en respect krijgen.

Beste regeringsleden, minister-president, vertrouwen moeten we natuurlijk ook verdienen, elke dag opnieuw. Dat geldt des te meer voor een overheid. En om vertrouwen te verdienen, dient de regering in de eerste plaats eerlijk te zijn. En

leden van de regering, u bent ook eerlijk geweest. Reeds tijdens de onderhandelingen hebt u duidelijk laten verstaan dat dit geen sinterklaasregering zou worden. We moeten zomaar eventjes op zoek naar 1,4 miljard euro om onze begroting uit het rood te houden. Dat heeft, zoals u weet, op de eerste plaats te maken met de zesde staatshervorming en de bijhorende nieuwe Financieringswet. Maar daarnaast dragen we ook nog steeds de gevolgen van de economische crisis en paste de Europese Unie ook en cours de route haar ESR-begrotingsregels aan.

Daarnaast weten we ook dat door de vergrijzing de overheid geconfronteerd zal worden met een toenemende zorgvraag. Tegen 2030 verwachten we bijna een kwart 65-plussers in de Vlaamse bevolking tegenover 19 procent vandaag.

De verhouding tussen de bevolking van 65 jaar en ouder en de bevolking op arbeidsleeftijd zou toenemen van 26 naar 40 procent in 2030. Dat heeft gevolgen voor diverse zorgvragen, waar deze meerderheid niet aan voorbij mag gaan. Ik kom daar straks op terug.

Het is die combinatie van factoren die van de onderhandelingen geen gemakkelijke oefening maakte. Ook de rest van de rit zal niet altijd gemakkelijk zijn.

Een begroting in evenwicht, zoals Vlaanderen die ook de voorbije jaren met de vorige partners afleverde, is voor mijn fractie essentieel. Niet vanwege een of andere fixatie op begrotingstabellen, maar wel omdat we allemaal weten dat de tekorten van nu de belastingen van morgen zijn. Elke goede huisvader weet dat je één euro maar één keer kunt uitgeven. Alle schulden moeten vroeg of laat worden terugbetaald. Wij weigeren dan ook de toekomstige generaties op te zadelen met onze schulden, met de gevolgen van ons deficitair beleid. Daar doen wij niet aan mee.

We zijn er dan ook van overtuigd dat een begroting in evenwicht op lange termijn de beste verzekering is om de welvaart van ons en onze kinderen in stand te houden.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback (sp.a): Ik wil de spreker even wijzen op die slogan, die hijzelf al enkele keren gebruikt heeft en die ook de heer Van den Heuvel gebruikte, dat we de volgende generaties niet mogen opzadelen met een last. Je moet de retoriek ook eens toetsen aan de realiteit. Ik verwijs u naar alle voorbeelden die de heer Van Malderen daarnet heeft genoemd: op die nachtbussen zitten jonge mensen, op die school die u duurdert maakt, zitten kinderen, op die universiteiten zitten jonge mensen, de generatie van de toekomst. Alle dingen waarop u die kost en uw begrotingsbeleid verhaalt, zijn precies investeringen in de toekomstige generatie.

Wat u doet, is het omgekeerde van uw slogan. Of het nu om kinderopvang, onthaalouders, onderwijs, scholen, universiteiten, nachtbussen of uitgaansmogelijkheden gaat, het is de jongere generatie die in uw voorstellen de hele factuur betaalt. Uw slogan, aan de hand van dit regeerakkoord, komt nog niet voorbij de toelatingsproef als je hem aan de realiteit probeert te toetsen.

Houd op met die retoriek, wanneer u precies het omgekeerde doet en alle kosten, alle lasten en alle barelen op de weg van de jonge generatie van vandaag aan het leggen bent in dit akkoord. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Tobback, ik zal u een geheimpje vertellen dat intussen zowat 85 procent van de bevolking wel al

doorheeft: gratis bestaat niet. Iemand betaalt vroeg of laat de factuur. Altijd is er iemand die een factuur betaalt. (*Applaus bij de meerderheid*)

Wat wij vandaag met deze regering willen doen, is keuzes maken, duidelijke keuzes maken van waar we precies in investeren. En waarom doen we dat? Wij nemen mensen niet graag zaken af, hoor. Dat is absoluut niet de bedoeling. Maar we doen dat omdat we die ruimte nodig hebben om te investeren in zorg, in sociale welvaart, in innovatie, in het veilig stellen van de toekomst voor onze kinderen. We kunnen ons geen 'foliekes' meer veroorloven. (*Applaus bij de N-VA*)

De heer Bruno Tobback (sp.a): Dit gaat niet over gratis. Dit gaat over investeren. U praat over innovatie. Ik zal u zeggen waar innovatie uit komt: innovatie komt uit onderzoek, onderzoek komt uit universiteiten, universiteiten leiden mensen op om dat onderzoek en die innovatie mogelijk te maken. En wat u doet, is de deur daarvoor dichtdoen, de drempel hoger maken. U maakt een einde aan innovatie. (*Opmerkingen. Applaus bij sp.a*)

De heer Matthias Diependaele (N-VA): En daarom moeten we die nachtbussen gratis houden? Dat was uw voorbeeld. Moeten die bussen gratis zijn om die mensen naar school te kunnen voeren of zo? Laat ons ernstig blijven. Gratis bestaat niet. Ik ben blij dat de bevolking dat wel begrepen heeft, nu u nog.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Diependaele, dat is duidelijk het credo van de huidige meerderheid. De budgettaire schuld mag niet toenemen, gratis bestaat niet, en dat zullen we waarschijnlijk de komende vijf jaar horen. Ik ben het met u eens: budgettaire schuld is inderdaad geen goede zaak. Maar wat met de sociale schuld? Wat met de ecologische schuld?

Als je bijvoorbeeld naar de groene thema's zoals de luchtkwaliteit en het klimaat in dit regeerakkoord kijkt, dan lijkt het wel alsof, toen de N-VA en CD&V een akkoord hadden gemaakt, en de liberalen op het einde even langskwamen om hun handtekening te zetten, men nadien plots besepte dat men milieu en natuur was vergeten en nog vlug een hoofdstukje heeft toegevoegd. Het mist elke ambitie, en dat gaat óók over die toekomstige generaties. Dat gaat over de gezondheid van de Vlamingen. Dat gaat over de klimaatverandering waarmee we in Vlaanderen worden geconfronteerd.

Gratis bestaat niet. Opnieuw, ik ben het met u eens. Iemand moet bijvoorbeeld betalen voor die gratis hoeveelheid water en elektriciteit. Het gaat echter eigenlijk niet over al dan niet gratis elektriciteit of water geven. Het gaat over een sociaal-ecologische herverdeling. Het betekent dat men mensen een basispakket water geeft voor een menswaardig leven. Bovendien is het ook een progressief tarief: naarmate men meer water verbruikt, betaalt men ook meer. Het is dus ook ecologisch. Gratis bestaat niet, maar mogen we alstublieft ook nog sociale en ecologische maatregelen nemen? Blijkbaar ziet de Vlaamse Regering dat echter zo niet. (*Applaus bij Groen en s.pa*)

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, ik dank u voor het feit dat u inderdaad begrijpt dat het gratisverhaal ten einde is, dat gratis niet bestaat. Laat me zeer duidelijk zijn: we besparen wel degelijk om te investeren. Ik kom daar straks nog op terug, maar zal u nu al twee voorbeelden geven. Zo zal er onder meer in de instandhoudingsdoelstelling worden geïnvesteerd. Ook zullen we, in plaats van die 100 kilowattuur gratis te geven, zorgen voor efficiëntiemaatregelen, met dakisolatie en dergelijke meer. Daarmee heb je veel meer dan door die 100 kilowattuur gratis te geven. Daarmee heb je een win-situatie. Net voor die mensen die dat het meest nodig hebben, zullen we daarmee de elektriciteitsrekening verlagen, en tegelijkertijd hebben we energie-

efficiëntie, waarmee we ook ecologische steun verlenen. Op die manier gaan we dus proberen slim te investeren, in de juiste dingen.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Mijnheer Diependaele, ik heb de indruk dat u ook de rapporten van uw eigen administraties, van de administraties van de regeringsleden niet hebt gelezen. Bijvoorbeeld over die gratis hoeveelheid water is er al heel wat studiewerk verricht. De Vlaamse Milieumaatschappij concludeerde verleden jaar dat dit een zeer positieve maatregel is, zowel op sociaal als op ecologisch vlak. Dat is eigenlijk het tegenovergestelde van wat u zegt. Meer nog, men zegt het volgende: "De verplichte kosteloze levering per persoon in Vlaanderen wordt internationaal sterk gewaardeerd en als voorbeeld van goede praktijk gesteld." In heel Europa kijkt men dus naar deze maatregel in Vlaanderen, en wat doet u? Wat doet Vlaanderen? We schaffen het gewoon af. Wat is dat voor een absurd beleid?

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, in heel Europa kijkt men ook naar onze sociale welvaart, en het is om die welvaart te behouden dat we nu die besparingen doorvoeren. *(Opmerkingen)*

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Dat heeft hier niets mee te maken!

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Sanctorum, wij moeten als overheid duidelijke keuzes maken, en dat is ook wat wij willen doen. Dat is eigenlijk de kern van mijn betoog.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Asociaal en onecolologisch, betekent dat.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Onze kinderen niet opzadelen met onze schulden is het beste gratisbeleid dat men kan hebben voor de toekomst. Die kinderbijslag, die woonbonus: we moeten ervoor zorgen dat we die ook in de toekomst kunnen geven, en daartoe moeten we nu die besparingen doorvoeren.

Zo'n begroting in evenwicht is al een uitdaging op zich. Onze economische vooruitzichten zijn nog lang niet van die orde om te denken dat het vanzelf zal gaan. Toch willen we dit allemaal doen zonder nieuwe belastingen, zonder belastingverhogingen. Meer zelfs, sommige belastingen, zoals het verdeelrecht, kunnen we opnieuw verlagen. De belastingdruk in ons land is immers gigantisch. Jaar na jaar blijkt uit OESO- en andere rapporten dat België de twijfelachtige eer heeft om bij de koplopers in deze rangschikking te horen. We zetten met deze regering op de eerste plaats dan ook in op besparingen. Meer dan in het verleden willen we daarbij duidelijke keuzes maken, omdat we dat moeten, maar ook omdat we ervan overtuigd zijn dat dit de juiste keuzes zijn.

Het regeerakkoord geeft dan ook duidelijk aan waarop we willen besparen, maar we geven ook duidelijk aan waarop we niet besparen of waarin we zelfs bijkomend willen investeren. We doen dat zeer doelgericht, zeer accuraat. De budgettaire en economische sense of urgency is zo groot dat we ons geen folietjes kunnen veroorloven. We hadden het er al over: gratis bestaat niet.

In die hele besparingsoperatie willen we ook zelf het goede voorbeeld geven. We willen in de eerste plaats zelf het goede voorbeeld geven. Door te beginnen bij onszelf. 'Leading by example', of om het in het Nederlands te zeggen: geen woorden, maar daden. Denk maar aan de afslanking van de provincies, denk maar aan de efficiëntiewinsten in onze administratie. We gaan het aantal Vlaamse entiteiten laten dalen van 86 naar 63 en we gaan daarbij geen heilige huisjes uit de weg. We gaan ook niet voor extra ministers, zelfs niet in een

regering met bijkomende bevoegdheden, wat we wel zien in andere delen van dit land, waar andere partijen de plak zwaaien.

Bovendien weten we dat er een perspectief is, een vooruitzicht. Er is een visie en er is een ambitie: besparen om te investeren, snoeien om te groeien. Of, mijnheer Van Malderen, als u een betere wilt: 'reculer pour mieux sauter'. De middelen zijn dan wel beperkt, onze ambities zijn dat niet, integendeel. De regering wil nog steeds een Vlaanderen dat in navolging van Pact 2020 en Vlaanderen in Actie (ViA) een plaats bij de top 5 van de EU ambieert op vlak van welvaart en welzijn. Het is die ambitie die deze drie partijen samenbrengt.

Dit is dan ook helemaal geen regering van kommer en kwel, integendeel. Het is een regering waarvan ik geloof dat ze ertegenaan wil gaan en kan gaan, en dat is nodig. In 2013, om u één cijfer te geven, legden 6,75 procent meer bedrijven de boeken neer dan het jaar voordien. En dat is maar het laatste jaar in een rij. En volgens Graydon is de faillissementsgolf meer dan ooit een zaak van kmo's, zaken die onder de waterlijn blijven, die we hier niet altijd bespreken. En we moeten er, volgens Graydon opnieuw, rekening mee houden dat ook in 2014 het aantal faillissementen zal toenemen.

Ik vertel u daar natuurlijk niets nieuws mee. We hebben de laatste jaren al te vaak in dit parlement het debat gevoerd over Opel, Ford en de vele kmo's die geruisloos ten onder gaan. Telkens zijn dat menselijke drama's, voor de bedrijfsleiders zelf, maar zeker ook voor de werknemers. Het zijn sociale drama's. Als we niet ingrijpen, is het einde nog niet in zicht.

U hebt ongetwijfeld het rapport uit 2013 van Ernst & Young gelezen, dat zich voorstelt als een barometer van de Belgische – het gaat om Belgische – attractiviteit. De titel zei genoeg: 'Call to action. Structurele hervormingen zijn hoogdringend.' Maar de cijfers van de studie zeggen nog veel meer. Bij de bevraging van potentiële buitenlandse investeerders, die wij broodnodig hebben om onze sociale welvaart op peil te houden, zijn zij van mening dat, om mee te blijven doen in de strijd om buitenlandse investeerders, België actief werk moet maken van volgende zaken: het verlagen van de loonkosten, tot in den treure herhaald; het verlagen van de belastingdruk, tot in den treure herhaald; het ondersteunen van de hightech en innovatieve industrie; het faciliteren van kleine en middelgrote ondernemingen en ten slotte, de verdere inzet op de ontwikkeling van ons onderwijs- en opleidingssysteem.

Voor enkele van deze punten verwachten we uiteraard inspanningen van de federale overheid, want nog steeds liggen daar de grootste hefboomen om onze competitiviteit te versterken. Maar aangaande innovatie en steun aan ondernemingen, de andere aangehaalde bekommernissen, zal Vlaanderen wel een stevig tandwiel bijsteken.

Daar wil ik het nu over hebben. Want ondanks de besparingen is dit een regering die wil investeren. Enkel door te investeren, versterken wij onze economie en geraken wij er weer bovenop. Dat is trouwens ook wat de Europese Unie van ons verwacht: investeer, maar investeer slim. Bespaar, maar bespaar slim. Versterk het economisch weefsel. In moeilijke budgettaire tijden maken we 500 miljoen euro vrij, een half miljard euro, om te investeren in onderzoek en ontwikkeling en in ondersteuningsmaatregelen voor onze ondernemingen. Daarbovenop gaat nog eens een half miljard euro naar onze zorgsector: 500 miljoen voor economie en 500 miljoen voor zorg. Een mooi evenwicht en veel evenwichtiger dan beweringen als zou deze regering een harde, rechtse regering zijn.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer Diependaele, wat dat laatste betreft, dat deze regering hard is: ja. Of ze rechts is, zal de toekomst moeten uitwijzen. Daar ben ik nog lang niet van overtuigd. In elk geval, u verwijst naar de investeringen in zorg.

Mijnheer Diependaele, u klopt zich op de borst en stelt dat nu 0,5 miljard euro zal worden geïnvesteerd. Het is allicht slechts 0,5 miljard euro omwille van de budgettaire noodzaak. U hebt hier al een aantal keer naar verwezen. We moeten het met minder doen. We moeten snoeien om te groeien.

Vlak voor de verkiezingen kende u die budgettaire noodzaak en de toestand van Vlaanderen echter ook al. Toen pakte u in verkiezingspamfletten en op de sociale media, zoals Facebook en Twitter, uit met een grote foto: "Wachtlijsten in de zorg aanpakken" en "extra financiering voor welzijn en wachtlijsten in de zorg: + 1,3 miljard extra in 2019". Er blijft zelfs geen derde daarvan over om de wachtlijsten in de zorg aan te pakken. U hebt een van uw belangrijkste verkiezingsbeloftes gebroken. Hierdoor zullen mensen die zorg nodig hebben in de kou blijven staan. Dat vind ik onaanvaardbaar. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Janssens, het verbaast me dat u blijkbaar aan de andere kant van de zaal had moeten zitten. We investeren in deze omstandigheden 0,5 miljard euro in zorg. Dat is meer dan eender welke andere regering ooit heeft moeten doen. We hadden meer willen doen. We hadden niet gedacht dat we 1,4 miljard euro zouden moeten besparen. We hadden het graag zonder die besparingen gedaan. *(Rumoer)*

Die besparingen zijn nodig om onze sociale welvaart veilig te stellen. Tezelfdertijd hebben we beslist 1 miljard euro in de economie en de zorg te investeren.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer Diependaele, u gedraagt zich alsof die zesde staatshervorming er na de verkiezingen van 25 mei 2014 plots is gekomen. De situatie was u echter bekend. U hebt de zesde staatshervorming samen met ons terecht in het Federaal Parlement bestreden. Ik wil u dan ook een vraag stellen.

Telkens u verwijst naar de zesde staatshervorming, die Vlaanderen meer geld zal kosten, affronteert u uw twee coalitiepartners die dat in het federaal parlement hebben goedgekeurd. U hebt de zesde staatshervorming samen met ons terecht aan de overzijde, in het federaal parlement, bestreden. Zal die uitvoering verschillend verlopen met de N-VA in de Vlaamse Regering? Kunt u daar eens een antwoord op geven? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Dat is al tot in den treure herhaald. Ook tijdens de vorige legislatuur hebben we gedurende twee jaar verschillende malen verklaard dat we de staatshervorming, die elders tot stand is gekomen, loyaal zullen uitvoeren. We hebben ons daartoe verbonden en we zullen dat ook doen. Het is trouwens zo dat we hierdoor heel wat bevoegdheden in handen krijgen. We willen die bevoegdheden goed uitvoeren in het belang van de Vlaming.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, dat er hier en daar zal worden bespaard en dat we moeten besparen, is hier al een paar keer aan bod gekomen. Volgens de heer Diependaele wordt er in de zorg en in welzijn geïnvesteerd. Hij draait ons echter een rad voor de ogen.

Het bedrag van 500 miljoen euro is niet een beetje, maar veel te weinig. Enkel al voor de gehandicaptenzorg is volgens het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) 650 miljoen euro nodig om alle mensen met een handicap de zorg te geven waarop ze recht hebben. Dat is dan enkel de gehandicaptenzorg. Indien we onze ouderen de nodige zorg willen bieden en hen langer willen laten thuisblijven, moeten we hun een beetje thuiszorg aanbieden. Die mensen hebben dat nodig. Indien we willen dat ouders die opvang voor hun kinderen zoeken een plek in een crèche vinden, zullen we in die sector moeten investeren. Dat zal om meer dan 500 miljoen euro moeten gaan.

Mijnheer Diependaele, uw partij heeft beloofd dat het meer dan 500 miljoen euro zou zijn. Open Vld en CD&V hebben ook beloofd dat het meer zou zijn. Het is niet genoeg. U hebt meer beloofd. Indien u het zou menen en indien de Vlaamse Regering de schandalige wachtlijsten van wieg tot rusthuis echt zou willen aanpakken, zou het woord 'zorggarantie' in het Vlaams regeerakkoord staan. Wie ziek is, heeft de garantie dat hij over een dokter beschikt. Wie zorg nodig heeft, moet die garantie ook krijgen. U biedt die garantie niet. U laat mensen in de kou staan. U moet hier niet doen alsof u in welzijn investeert. Dat is een leugen. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, aangename kennismaking. Volgens mij is het zeer duidelijk dat een Vlaamse Regering die tijdens moeilijke tijden en een besparingsoperatie 500 miljoen euro vrijmaakt, het wel degelijk meent. Iedereen weet dat we meer hadden willen doen. Ik hoor graag van u waar u het geld zou halen om meer in zorg en in economie te investeren en om tegelijkertijd de bussen van uw partijvoorzitter te laten rijden.

De voorzitter: Mijnheer Tobback, ik ben hier om de dialoog te leiden. Indien mevrouw Van den Brandt voor u het woord vraagt, krijgt ze het woord. Dan worden replieken gegeven. Nu zal een repliek volgen en dan komt de volgende spreker aan de beurt.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): U hebt al een paar keer over 'foliekes' en moeilijke tijden gesproken. Het zijn ook moeilijke tijden voor de oudere die zorg nodig heeft of zijn rusthuisfactuur niet betaalt. Het zijn ook moeilijke tijden voor die persoon met een handicap die zorg nodig heeft. Het zijn niet enkel moeilijke tijden voor de Vlaamse Regering. Tegen die mensen zegt u dat ze hun plan maar moeten trekken, dat u niet voor hen zult zorgen, dat de Vlamingen maar voor zichzelf moeten zorgen.

U vraagt hoe wij het zouden doen. We hebben voor de verkiezingen een becijferd plan op tafel gelegd. Als u zegt dat u niet weet hoe u een regering kunt maken waarin er genoeg geld is om in zorg te investeren, dan wil ik graag met mijn partij op die banken komen zitten en een plan op tafel leggen dat wel investeert in zorg en zorgt dat de begroting klopt. *(Rumoer)*

De heer Matthias Diependaele (N-VA): We kunnen nog erg lang een wellenietesspelletje spelen. Luister naar onze woorden.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Mijnheer Diependaele, dit is geen wellenietesspelletje. Het gaat om de essentie. Er zijn grenzen aan wat je mensen kunt wijsmaken. U probeert de twee pluimen op uw hoed te steken van wat in se een politieke verkaveling inhoudt. U zegt dat er 500 miljoen euro is voor Economie en 500 miljoen euro voor Welzijn, en dat dit perfect in evenwicht is. We weten allemaal dat u bijna een week niet met elkaar hebt gesproken tijdens de onderhandelingen, omdat uw partij tegen de bijkomende investeringen in Welzijn was. U steekt nu beiden de pluim van 500 miljoen euro op uw hoed als grote eigenaar van het akkoord. Het zou getuigen van intellectuele eerlijkheid mocht u

die 500 miljoen euro afspiegelen tegen wat u hebt beloofd, en dat was een pak meer.

U moet nu niet schermen met budgettaire moeilijke tijden en de zesde staatshervorming. Die cijfers kende u al toen er campagne werd gevoerd. Dit gaat over fundamentele keuzes, de keuze voor een ander model. Het zou u sieren als u die 500 miljoen euro tegenover de noden plaatst, en die zijn ontzaglijk veel groter. Ik herhaal mijn vraag aan minister Vandeuren: wie van de drie gaat u helpen? Gaat u de bijzondere jeugdzorg, de gehandicapten of de kinderopvang helpen? Welke twee laat u in de kou staan?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Diependaele, we moeten elkaar geen blaasjes wijsmaken. Ik ken u als een ernstig en correct man, maar nu ontgoocht u mij. *(Opmerkingen van de heer Matthias Diependaele)*

U moet het niet weglachen. Toen elke partij haar financieringsprogramma op tafel legde voor Rekening 14 was wel degelijk geweten dat de impact van de zesde staatshervorming op het regionale niveau 1,4 miljard euro zou kosten. U wist op voorhand wat het budgettaire kader was. U had een plan om de wachtlijsten aan te pakken. In het 3D-plan van CD&V staat een bedrag van 750 miljoen euro. Mijn vraag is hoe er is onderhandeld. Als ik CD&V'er was en ik wou meer in zorg investeren, dan had ik dit plan op tafel gelegd en gezegd dat er minimum 750 miljoen euro moest komen. N-VA stelde 1,3 miljard euro voor in 2019 en zelfs gecumuleerd over alle jaren heen 3,4 miljard euro meer. U was perfect op de hoogte van het budgettaire plaatje. In de campagne was dit al een element van discussie. *(Applaus bij Groen en s.pa)*

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik hou mijn repliek voor straks, maar wil me even mengen in deze feitelijke discussie. Ik ga niet in op wat wordt beweerd over de onderhandelingen. Het was absoluut niet zo dat CD&V tegen een sterk groeipad voor Economie was en N-VA tegen een sterk groeipad voor Welzijn. Alle onderhandelingen hebben een dynamiek en we hebben een erg goed akkoord bereikt. Het is evenwichtig en er is maximaal gekozen voor investeringen in Economie en Welzijn.

Ik wil de collega's van de linkerkant erop wijzen dat de impact van de zesde staatshervorming gekend was. Er was normalerwijze vrije beleidsruimte. Iedereen wist wat er te doen stond om die besparing aan te pakken.

Maar daarbovenop, voorzitter, collega's, is de ESR-consolidatie er gekomen in zeer belangrijke mate, namelijk een ordegrrootte van 600 tot 700 miljoen euro voor onder andere Scholen van Morgen en het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA). Dat was niet geweten. Het is een totaal veranderde houding van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR). De plannen van Frank Vandenbroucke en Pascal Smet waren gevalideerde pps-constructies. Nu gooit Europa het roer om en kijkt het uitsluitend naar de economische impact. De waarborgen die de overheid geeft, worden aangegrepen om te zeggen dat dit moet worden geconsolideerd. Dat is 600 tot 700 miljoen euro in 2015 alleen, collega's. Dat heeft die oefening zo zwaar gemaakt. Ik voeg er nog eens aan toe: over alle grenzen heen. Als de Europese Commissie deze normen blijft hanteren, is dat een domper op investeringen voor lokale besturen en voor deelstaatregeringen omdat alle schulden, of die nu worden gemaakt om een begrotingstekort te dichten dan wel om duurzame investeringen te doen waar een begrotingsevenwicht tegenover staat – dat wil ik beklemtonen –, op een hoopje worden gegooid. Dat vind ik nefast. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president Bourgeois, dat is feitelijk onjuist. We wisten al in het voorjaar van verleden jaar van het Rekenhof in de commissie Onderwijs dat die pps-scholenbouw en de ESR-neutraliteit verworpen werd. U hebt dat inderdaad pas na de verkiezingen willen bevestigen, maar u wist dat al op voorhand, wij wisten dat al op voorhand en het Rekenhof ook. Vraagt u het maar aan de heer De Meyer, die is daar expert in. U wist het ook. Dus geen feitelijke onjuistheden, alstublieft.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Meuleman, dan weet u meer dan het INR. *(Opmerkingen van mevrouw Elisabeth Meuleman)*

Het INR heeft zijn beslissingen genomen. Laat ons eens kijken naar uw programma. Stond dit in uw programma ingecalculeerd? Dit stond bij geen enkele partij ingecalculeerd. De beslissing van het INR is later gekomen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Ik wil even ingaan op de vraag van mevrouw Meuleman. Ik heb vele malen mijn bezorgdheid geuit ten aanzien van minister Smet. Hij heeft steeds geprobeerd mij gerust te stellen, tot op het laatste moment.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, ik wil het becijferen graag wat context geven. Het grootste stuk van het groeipad van 500 miljoen euro is inderdaad bedoeld voor de sector personen met een handicap. Verder zal een deel gaan naar de kinderopvang, waar we ook een traject moeten afleggen. Op basis van onze berekeningen en het jeugdplan dat door de administratie werd opgesteld, zullen een beperkt aantal middelen moeten gaan naar jeugdhulp. Dat zijn ongeveer de prioriteiten die we moeten invullen met die 500 miljoen euro.

We moeten die 500 miljoen euro in een globaler kader plaatsen. Zo zitten het groeipad gezinszorg en het groeipad rob's en rvt's niet in dat bedrag. Ook daar zal een groeipad moeten worden meegenomen. We moeten namelijk proberen de uitdaging van de vergrijzing met middelen voor zorg en zorgaanbod te benaderen. Dat zit dus ook in de manier waarop de zaken werden berekend. We krijgen van de staatshervorming de financiering van de residentiële ouderenzorg over naar Vlaanderen. We zullen dus ook moeten proberen om een groei van dat aanbod aan woonzorgcentra en capaciteit in woonzorgcentra vol te houden. Dat staat trouwens ook in de tekst van het regeerakkoord.

Een laatste punt dat ik wil aankaarten om u budgettair wat meer context te geven, zijn de investeringsmiddelen. De minister-president heeft daarnaar verwezen. De Europese instanties hebben vroeger een akkoord gegeven, namelijk toen het systeem is gestart met de terbeschikkingstellingsvergoedingen voor de financiering van woonzorgcentra, gehandicapteninfrastructuur en ziekenhuizen.

Wel, Europa is teruggekomen op dat akkoord. Dat maakt dat die financieringstechniek grondig zal moeten worden herzien. Voor de ziekenhuizen komt er de complexiteit bij dat dat zal moeten gebeuren op het ogenblik dat het federaal gefinancierde deel van de investeringskost overkomt naar de gemeenschappen. Dat zal dus een complex verhaal worden, waarin we inderdaad ook moeten zoeken naar een budgettaire mogelijkheid. Ook daarover zijn er uiteraard afspraken gemaakt – die niet in die 500 miljoen euro zitten – om in de welzijnssector toch nog een aantal investeringen mogelijk te maken.

Betekent dat dat we met welzijn en zorg geen moeilijke jaren tegemoet gaan? Wij zullen natuurlijk ook inspanningen moeten doen om ons traject te kunnen waarmaken. Maar de 500 miljoen euro moet u plaatsen binnen een wat groter geheel. Daarin zijn ook de investeringen in de sector en in de residentiële en ambulante ouderenzorg meegenomen.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik hoor u nog een aantal extra budgetten opsommen. Ik hoop dat het waar is, dat die 500 miljoen euro maar een fractie is en dat er daarnaast nog heel veel investeringsbudgetten ergens anders worden bovengehaald. Maar ik denk dat de heer Diependaele daarnet zei dat er geen geld was, en dat hij dat niet ging vinden.

Maar ik lees iets anders in de tekst. Ik zal kort zijn en geef één voorbeeld: kinderopvang. De tekst zegt niet dat wij ervoor gaan zorgen dat ieder kind een plek zal hebben in de kinderopvang. In deze tekst staat dat er een schaarste is en dat wij zullen bekijken wie er voorrang heeft en hoe we de schaarste zullen verdelen. Er zal te weinig plaats zijn, zegt dit akkoord, want wij gaan voorrang geven aan bepaalde groepen. Dat is pech voor de andere groepen want wij moeten keuzes maken. De ambitie moet toch zijn dat er voor ieder kind dat er nood aan heeft, een plek is in de kinderopvang?

Minister Jo Vandeuren: Het is de bedoeling om het decreet verder uit te voeren. Wat de prioriteitsregels betreft: er wordt niets gewijzigd aan wat daarover in de vorige legislatuur is afgesproken.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Dat laatste vind ik belangrijk. Ik vroeg daarnet wie van de drie krijgt en wie van de drie in de kou blijft staan. Minister, uit uw antwoord blijkt – en dat is toch wel een eerste belangrijke conclusie van dit debat – dat die 500 miljoen euro wordt opgesplitst in drie delen en dat men daardoor op geen enkele van die drie delen voldoende de nood zal lenigen. Het resultaat is dat in elk van de drie sectoren, kinderopvang, bijzondere jeugdzorg én gehandicaptenzorg, mensen in de kou zullen blijven staan. Daarmee gaat men compleet voorbij aan bijvoorbeeld het decreet Kinderopvang. Daarin staat – en mevrouw Van den Brandt heeft wat dat betreft ongelooflijk gelijk – dat kinderopvang een recht is. Wij moeten dus niet de schaarste herverdelen, maar wij moeten bekijken hoe we dat recht concreet invullen.

Vandaag bieden wij de 27.000 jongeren die in de bijzondere jeugdzorg zitten, geen perspectief. En we laten het Perspectief 2020 van de gehandicaptensector compleet los. De 500 miljoen euro was in zijn geheel al ontoereikend om de nood in één van de sectoren te lenigen, we gaan ze nu verdelen over drie sectoren. Dat betekent dat drie sectoren in de kou blijven staan.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik stel met verbazing vast dat die 500 miljoen euro inderdaad niet alleen voor personen met een handicap zal worden gebruikt. Dat zal sowieso al veel te weinig zijn. Maar het zal ook nog eens voor de kinderopvang worden gebruikt. Minister Vandeuren, in het CD&V-programma lees ik over kinderopvang: "De Vlaamse Gemeenschap beoogt tegen 2016 een aanbod te zullen hebben opgebouwd voor minstens de helft van de kinderen jonger dan drie jaar, en vanaf 2020 voor alle gezinnen die kinderopvang wensen." Hoe gaat u dat in hemelsnaam realiseren met een budget dat sowieso al ontoereikend is om alleen nog maar de noden te lenigen in de sector van personen met een handicap?

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Ik denk dat het antwoord van de minister duidelijk was, maar we zullen die discussie zeker nog voeren.

Collega's, ooit startte een Vlaamse Regering, toen nog Executieve genaamd, met Flanders Technology. Toen al wist men dat Vlaanderen het moet hebben van zijn grijze cellen. Wij hebben geen dure grondstoffen waarop onze maakindustrie kan steunen. Daarom is innovatie des te belangrijker. Wat werkgelegenheid betreft, blijven we inzetten op maatregelen om tegen 2020 de werkzaamheidsgraad op te trekken tot 76 procent. We sluiten een banenpact met de sociale partners en we versterken het activeringsbeleid door nog meer in te zetten op maatwerk. Zo zullen alle jonge werkzoekenden binnen de vier maanden een aanbod op maat krijgen. De activering van oudere werkzoekenden breiden we uit tot de leeftijd van 65 jaar. Wij zetten versterkt in op het doelgroepenbeleid.

Mijnheer Van Malderen, ik begreep uw opmerking van daarnet niet. Wij zorgen daarbij in de eerste plaats voor een vereenvoudiging van het aantal doelgroepen. Daardoor worden de middelen minder verspreid maar integendeel veel doelgerichter ingezet, waardoor ze veel meer het verschil zullen kunnen maken.

Collega's, geen innovatie, ondernemingszin of goed opgeleide werkkrachten zonder degelijk onderwijs. Daar worden de kiemen van onze welvaart gelegd. Vlaanderen staat al jaren aan de top. Ons onderwijs moeten we blijven koesteren. Dat zijn geen loze woorden: we blijven investeren in onderwijs. Met een masterplan scholenbouw creëren we bijkomende plaatsen, in de eerste plaats in de steden en gemeenten waar de druk het grootst is. Maar we geven ook meer vertrouwen aan onze leerkrachten om het beste uit elke leerling te halen.

Links en rechts weerklonk er al kritiek op dit akkoord. Dat is maar goed ook: alleen een akkoord zonder keuzes krijgt geen kritiek. En die kritiek is welkom, wij willen daar constructief mee omgaan. Maar is de kritiek dat dit een asociaal akkoord is, terecht? We hebben het er al over gehad, het meest in het oog springend is de 500 miljoen euro voor zorg. Ik kom daar niet op terug. We bouwen daarnaast een volwaardige Vlaamse Sociale Bescherming uit die uitgaat van het maximaal verhogen van zelfredzaamheid – ook dat is vertrouwen – en van thuiszorg en preventie.

Collega's, de keuzes die we maken door gericht te besparen en sterk te investeren in Welzijn en Innovatie hangen samen met ons sociaal kapitaal, met de samenhang en gemeenschapszin, met het vertrouwen dat een gemeenschap stelt in zichzelf en in de andere leden van die gemeenschap. Vlaanderen kent steeds meer personen met wortels in een ander continent. Maar onze toekomst ligt hier samen, we hebben elkaar nodig en blijven daarom inzetten op een sterk inburgeringsbeleid. Taal schraagt onze gemeenschap, niet als fetisj, wel als middel van communicatie en wederzijds begrip. Onbegrip, onbehagen en frustratie daarentegen maken ons zwak als gemeenschap.

Wat de Vlaamse Rand betreft, willen we als overheid duidelijk zijn: de Rand is Nederlands taalgebied, de officiële bestuurstaal is er Nederlands, en daar blijven we het beleid op enten. Uiteraard geen stok zonder wortel: we zorgen ook voor voldoende taalopleidingen. Ook in Brussel willen we blijven investeren. Brussel is onze poort tot de wereld, maar ook vaak de poort waarlangs de wereld passeert vooraleer bij Vlaanderen te komen. En Vlaanderen staat, meer dan ooit, open naar de wereld. Vlaanderen is geen eiland. Met een sterk buitenlands beleid willen we ons bewust tonen van de bredere wereld om ons heen. Vlaanderen heeft een aantal bevoegdheden waarin het expertise heeft die elders evenzeer van pas komt. Laten we dat valoriseren en die expertise exporteren. Bovendien toont Vlaanderen zich op die manier ook aan de buitenwereld als een open, volwassen land dat blaakt van zelfvertrouwen. Daarom bouwen we het netwerk van vertegenwoordigers in het buitenland en van F.I.T. verder uit en vergroten we de wisselwerking tussen de Vlaamse en de Europese instellingen.

Zoals ik al zei, wil ik namens mijn fractie onze steun en vertrouwen betuigen in deze regering en dit regeerakkoord. Minister-president, u vindt in ons een partner om het beleid gestalte te geven. Deze politieke realiteit in het Vlaams Parlement is natuurlijk maar één kant van het verhaal. Hoewel Vlaanderen ontegensprekelijk extra bevoegdheden heeft gekregen, is het federale niveau nog steeds even belangrijk; belangrijker zelfs, zeker als het over onze concurrentiekracht gaat. Als deelstaatparlement roepen wij ook op om op federaal niveau dezelfde cultuuromslag op gang te brengen. Wij vragen aan het federale niveau in de eerste plaats om onze economie en competitiviteit te versterken zodat we de middelen hebben om onze sociale voorzieningen betaalbaar te houden. Alvast hier in dit parlement geven wij deze regering het volste vertrouwen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer Diependaele, ik wil me even richten tot uw Vlaams-nationale inborst waarvan ik vermoed dat u die nog altijd hebt, al blijkt dat niet uit uw uiteenzetting.

Gisteren was ik al voor een deel teleurgesteld in de regeerverklaring van de N-VA-minister-president. Maar ik dacht: hij spreekt nog namens de regering, namens drie partijen, dus hij zal wel wat hebben moeten wikken en wegen in zijn tekst, die de goedkeuring moest hebben van de drie partijen. Ik dacht dat de fractieleider van de N-VA dat wel ruimschoots zou compenseren wanneer het gaat over het streven van deze Vlaamse Regering naar wat meer Vlaamse autonomie, naar Vlaamse zelfstandigheid, ja zelfs misschien – laat ik het maar zeggen zoals wij het graag zouden zien – naar Vlaamse onafhankelijkheid. Maar het is toch wel de paradox van deze regering dat we nog nooit in dit Vlaams Parlement een Vlaams-nationale partij hadden die zo groot was, dat er nog nooit een Vlaams-nationale minister-president was, maar dat toch elke communautaire ambitie in deze Vlaamse Regering en in dit Vlaams Parlement namens de N-VA-fractie afwezig is. Wij hadden gehoopt dat deze regering, die in getal een dergelijk grote N-VA-vertegenwoordiging in dit parlement heeft, een locomotief zou zijn in de richting van meer Vlaamse autonomie en meer Vlaamse onafhankelijkheid. Maar als ik hoor wat ik hoor, en vooral niet hoor wat ik wel graag had gehoord, dan vrees ik dat helaas het omgekeerde het geval zal zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Janssens, ik wil met veel plezier met u eens een pint gaan drinken en het hebben over mijn Vlaams-nationalistische inborst. Ik wil daarover hier gerust een vlamme speech afsteken, maar wij hebben ondertussen geleerd dat dat niet hier in dit parlement wordt verwezenlijkt. Daarenboven hebben wij inderdaad de beslissing genomen om het sociaal-economisch herstel, dat zo broodnodig is, vooral voor Vlaanderen, prioriteit te geven. *(Applaus bij de N-VA)*

De heer Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, wat de N-VA en haar nationalisme betreft, stel ik teleurgesteld vast dat de strijdbaarheid van voor de verkiezingen, vervangen is door lijdzaamheid. Dat is niet omdat de federale overheid een belangrijke beslissing moet nemen, dat is de tactiek van de paraplu. Maar, mijnheer Diependaele, dat is vooral een pijnlijke uiting van gebrek aan politieke moed. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister-president, ministers, collega's, men presenteert de ambitie van dit akkoord met drie V-woorden. Het is bij de N-VA tegenwoordig blijkbaar een sport om alles in V-woorden te verpakken. *(De heer Björn Rzoska toont de voorpagina van het regeerakkoord)*

En kijk, de N-VA krijgt ook grafisch de dikste lijn. De partij heeft dus duidelijk zeer zwaar gewogen op dit akkoord. CD&V krijgt een iets minder dikke lijn. De lijn is dunner geworden. De macht is onmiskenbaar verschoven.

Als je dit bekijkt, zat de grafische vormgever duidelijk met een probleem. Zijn of haar ontwerp met die twee dikke lijnen was immers al een tijdje klaar. Daarom krijgt Open Vld een dun en armtierig lijntje. Het lijkt alsof het er op het einde bijgeplakt is, ik vermoed gemaakt in één nachtje. Het maakt meteen duidelijk hoe zwaar Open Vld heeft gewogen op dit akkoord.

Maar eigenlijk, collega's, valt er wat mij betreft niet zo veel te lachen met dit akkoord.

Minister-president Bourgeois, u zegt het vandaag zelf in een krant: "Het is een coherent en zeer duidelijk akkoord in zijn visie." Wat mij betreft, hebt u gelijk. Deze regering – dat is de afgelopen dagen al gebleken – zal veel mensen pijn doen. Meer nog, als u het akkoord goed leest, blijkt – en dat bedoelde u vandaag eigenlijk in de krant – dat het een blauwdruk is van een model van samenleven dat het onze niet is. Het is zelfs een blauwdruk van een model van samenleven dat fundamenteel afwijkt van wat we tot gisteren in Vlaanderen bij wijze van spreken gewoon waren. Het zegt tegen een groot deel mensen: los uw problemen vooral zelf op.

Ik ga dieper in op uw akkoord met de concepten, de v-woorden, die u zelf naar voren hebt geschoven: vertrouwen, verbinden, vooruitgaan. Ik begin met het eerste concept, met 'vertrouwen' en ik leg daar het budgettaire naast.

Gisteren was ik toevallig getuige van een gesprek op de trein tussen vier jongeren op weg naar Gent – ik neem weleens de trein. Het ging niet over uw plannen met het hoger onderwijs, maar over wat de universiteiten en hogescholen misschien zullen moeten doen op het moment dat ze geconfronteerd worden met wat u van plan bent, maar waarvoor u geen verantwoordelijkheid wilt nemen. U legt de verantwoordelijkheid gewoon ergens anders. De jongeren maakten zich – ik meen terecht – zorgen over een mogelijke verhoging van het inschrijvingsgeld. Hun terechte opmerking was: wat met jongeren die het financieel moeilijk redden? Een van hen stelde letterlijk tegen zijn vrienden: "Ik wist niet dat dit de bedoeling was van de N-VA, dit gaat toch wel bijzonder ver." Laat het me zo stellen. Als door deze mogelijk brute verhoging van het inschrijvingsgeld ook maar één jongere in Vlaanderen beslist om niet te gaan studeren, dan draagt u een verpletterende verantwoordelijkheid.

En het zijn niet enkel jongeren die zich zorgen maken. Jonge en grote gezinnen komen ook aan het woord, ouderen ook. Dit akkoord zal heel wat mensen treffen die eigenlijk al sinds 2008, sinds de financieel-economische crisis, waar ze nota bene zelf niet voor verantwoordelijk waren, constant de mantra horen: "Nog even doorbijten, we komen er wel."

Vertrouwen, minister-president, begint bij duidelijkheid, dat staat in uw eigen visietekst op pagina 2. Maar, mijnheer Diependaele en mijnheer Van den Heuvel, hoe komt u aan al die cijfers? Er staan toch geen cijfers in dit akkoord? Waarop wacht u eigenlijk om de vele Vlamingen duidelijkheid te verschaffen? Waarom verschuift u eigenlijk eenzijdig en zonder overleg de verantwoordelijkheid naar anderen, naar het onderwijs, naar de verenigingen, naar de lokale besturen, om uw budgettair plaatje te laten kloppen? Is dat vertrouwen door duidelijkheid?

Vandaag geeft u zelf een cijfer in de krant: 70 procent zullen we halen uit besparingen. U zegt zelf: het zal twee jaar duren en dan zijn we erdoor. Er is dus wel degelijk een cijferakkoord. Ik zal geen andere cijfers noemen dan wat in het

akkoord staat, maar u geeft zelf cijfers in de buitenwereld en u weigert om met dat cijferakkoord boven water te komen.

Ik roep u op. Gisteren verwees u zelf naar uw parlementaire reflex. Ook de voorzitter heeft ernaar verwezen. Ik roep u op om met uw cijferakkoord, dat wel degelijk achter dit plan zit, boven water te komen zodat we transparant – een kenmerk van dit huis – kunnen discussieren over de plannen die onder uw akkoord zitten. (*Applaus bij Groen en bij sp.a*)

U maakt ons verwijten. U vraagt hoe wij het zullen doen, maar u komt zelf niet met een kostenplaatje. U laat via de media heel wat ongerustheid bestaan. Het is uw verantwoordelijkheid als minister-president om die ongerustheid en onrust weg te nemen. Dat kan alleen maar door duidelijkheid te verschaffen, maar dat doet u voorlopig niet.

Ik ben eens gaan kijken in de parlementaire Handelingen van 2009 hoe de discussie over het regeerakkoord er toen aan toeling. Het was toevallig de heer Sven Gatz, fractieleider van Open Vld die toen dezelfde opmerking maakte. Ook toen zaten er geen cijfers in het akkoord. Hij vroeg toen terecht dat men met het cijferakkoord naar het parlement zou komen, om een volwassen discussie mogelijk te maken. Ook ik vraag dus naar cijfers en transparantie. Dan kunnen we eindelijk op een deftige manier discussiëren.

– De heer Jos De Meyer, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Wat u nu doet, is de verantwoordelijkheid uit de weg gaan. U neemt beslissingen waarvan de budgettaire impact onduidelijk is. U schuift de verantwoordelijkheid naar anderen toe en u verkoopt dat als een grotere autonomie voor scholen en verenigingen. Ik ben benieuwd wat mevrouw Crevits daarnet besproken heeft met de studenten en wat ze zal bespreken met de rectoren. Een van de rectoren, een goede bekende van mevrouw Crevits, stelt het op scherp. "Ik kan eigenlijk maar twee dingen doen met dit voorstel: ofwel moet ik personeel ontslaan, ofwel moet ik het inschrijvingsgeld verhogen. Een andere weg is er niet." Ik denk dat u het op dit ogenblik niet aandurft om alle cijfers op tafel te leggen. U zou immers door de mand vallen bij heel wat kiezers aan wie u bijvoorbeeld extra investeringen hebt beloofd omtrent de wachtlijsten.

Het debat van daarnet vond ik boeiend. De minister-president zegde dat we geconfronteerd worden met het gevolg van een Europese beslissing. Nu moeten we de pps-constructie ESR-neutraal opnemen binnen het eigen budget. Samen met de collega's Van Mechelen, Vereeck en Peumans heb ik in de commissies Openbare Werken en Financiën telkens het rapport rond alternatieve financiering en pps mee opgevolgd. Telkens opnieuw heeft zowel collega Vereeck als collega Van Mechelen gevraagd wat het plan B was. Iedereen in dit huis wist wel degelijk dat dit er zat aan te komen. Toen ik een aantal kritische vragen stelde over de pps, vroeg voormalig minister-president Kris Peeters of ik als enige binnen de commissie de pps in twijfel wilde trekken. In de wandelgangen kreeg ik toen de opmerking van een aantal mensen, ook van uw partij, dat ze absoluut niet gewonnen waren voor de pps en dat ze terug wilden naar een klassieke financiering. Het ontgoochelt me dat ze nu geen kleur bekennen. Op lange termijn is pps namelijk een kostendrijvend systeem dat de begroting volledig zal ontregelen. Eerst bouwt u een schuld op buiten de begroting, en die moet u met terbeschikkingvergoedingen weer binnenhalen. Het is jammer dat de heer Peumans er op dit ogenblik niet is. In de commissie Mobiliteit en Openbare Werken – minister Crevits was daar toen bij – heeft hij geregeld gevraagd welke impact de pps op de lange termijn zou hebben op de kosten. Als men nu zegt dat men voor de zorg niet meer kan doen omdat de pps uit de lucht komt vallen, dan is dat in mijn ogen volksverlakkerij. (*Applaus bij Groen en sp.a*)

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, ik laat de woorden van collega Rzoska over volksverlakkerij voor zijn rekening. Als men teruggrijpt naar de klassieke financiering met leningen, wat de normale huisvader zou doen, dan heeft men hetzelfde ESR-matige probleem.

De heer Björn Rzoska (Groen): Uiteraard, maar dan was het van bij het begin duidelijk. Ook het rapport Alternatieve Financiering waarover we in de commissie Openbare Werken zwaar hebben gediscussieerd, toont aan dat pps-constructies geregeld zowat 15 procent duurder zijn dan de klassieke financiering. Ook dat mag eens gezegd worden.

Minister-president Geert Bourgeois: Daarover zijn we het allemaal eens, denk ik. Dat is inderdaad een duurdere en een veel moeilijkere constructie, die tal van nadelen vertoont. Het was echter een afspraak die destijds aanvaard was door de Europese instellingen en door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en nu komt men daarop terug. Als men gaat lenen om scholen en ziekenhuizen te bouwen, dan zal het hele bedrag opnieuw ESR-matig moeten aangerekend worden in jaar 1, op het moment van de transactie.

De heer Björn Rzoska (Groen): Dat is een technische discussie waar we de volgende maanden absoluut...

Minister-president Geert Bourgeois: Het is helemaal geen technische, maar wel een budgettaire bijzonder zware discussie.

De heer Björn Rzoska (Groen): We gaan hier vandaag niet uit geraken en ik begrijp dat u uw standpunt verdedigt. Wat ik echter niet begrijp, is dat u voor de verkiezingen zo veel miljarden euro's aankondigt voor zorg, terwijl u nu zegt dat we slechts 500 miljoen euro kunnen vrijmaken, waarbij 600 à 700 miljoen euro bijkomend via pps. Voor de verkiezingen sprak u nog over 3,4 miljard euro. Trek daar die 1,1 miljard euro van af, en u hebt nog steeds een dikke 2 miljard euro over voor die zorg. Tot daar de cijfers.

Wat het budgettaire plaatje betreft, hebt u ervoor geopteerd – en dat was net het voorwerp van discussie met uw CD&V-partners – om te kiezen voor de korte en harde weg: twee jaar lang de zure appel doorbijten, twee jaar lang hard besparen. Nochtans was ook een weg van geleidelijkheid mogelijk. Dat was de weg die nagenoeg elke partij bewandelde, als ik het rekeningenrapport van de verkiezingen 2014 herbekijk.

– De heer Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Vandaag ligt er echter een rapport voor waarvan we de achterkant nog niet hebben mogen zien, een rapport waaruit overduidelijk zal blijken dat keihard bespaard wordt. Macro-economisch bekeken zijn er echter in het buitenland tal van voorbeelden te vinden van regeringen die gekozen hebben voor een harde sanering, maar tegelijkertijd het vertrouwen bij heel wat consumenten hebben geschonden waardoor een economie ook wel eens kan stilvallen.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Rzoska, u pleit voor de weg van de geleidelijkheid. Dat betekent dus dat u schulden wilt opbouwen en opstapelen om die door te schuiven naar de volgende generaties.

De heer Björn Rzoska (Groen): Ik dacht dat het net uw voorzitter was die in volle campagne zei dat hij het evenwicht ook wel eens wou uitstellen tot 2016 of 2017, indien dit gemakkelijker blijkt te zijn.

De heer Matthias Diependaele (N-VA): Ik vrees dat u verschillende beleidsniveaus door elkaar haalt

De heer Björn Rzoska (Groen): Ik bekijk het in zijn totaliteit, wat u ook zou moeten doen aangezien ook uw partij aan de federale onderhandelingstafel zit. Trouwens, op Europees niveau vormen we allemaal samen één entiteit.

Wat de economie betreft, verwijs ik naar de heer Van Malderen, die professor De Grauwe citeerde. Dat is geen linkse jongen, maar een liberaal in hart en nieren. Ook hij stelt dat te hard besparen een economie kan en zal schaden.

Minister-president, in uw regeringsverklaring van gisteren en in uw persverklaringen vandaag stelt u dat er een fundamentele verandering nodig is in de rol van de overheid. Ik kan u daarin volgen. Dat benadrukte u gisteren en benadrukt u vandaag opnieuw. U wilt die overheid slanker maken en die wegtrekken waar die volgens u niet nodig is.

In mijn ogen is dit een ongeziene omslag. Het gevolg daarvan is evenwel een grotere commercialisering van de dienstverlening. Denk maar aan het onderwijs, maar daar ga ik het nu niet te lang over hebben.

Ik denk echter ook aan De Lijn. Ook mijn partij was en is voorstander van een afschaffing van een gratis openbaar vervoer voor 65-plussers. Ik ben niet te beroerd om dit te zeggen. Wij zijn voorstander van afschaffing omdat het een lineaire maatregel betreft die geen rekening hield met een sociale herverdeling. Ik snap echter niet dat u nu zegt dat u nogmaals bij De Lijn gaat besparen en dat er nog bijkomende efficiëntiewinsten moeten komen.

Minister Crevits, herinner u onze debatten in commissie. U hebt er herhaaldelijk gezegd dat er al genoeg bespaard werd bij De Lijn. Voor u was de maat vol. Maar nu gaat u opnieuw besparen bij De Lijn, waarbij hetzelfde gebeurt als bij het onderwijs. U schuift de zure appel door. U schuift de verantwoordelijkheid door in de vorm van autonomie. U zegt dat ze het budgettaire plaatje zelf mogen oplossen. U kunt eventueel tarieven aanpassen of meer reclame-inkomsten genereren, is uw redenering. Dus, indirect gaat u de hogere factuur voor openbaar vervoer bij de gebruikers ervan leggen. Ik heb niks tegen efficiëntiewinsten zolang ze geen schaamlapje zijn om als overheid niet te blijven werken aan bijvoorbeeld toegankelijke cultuur of duurzame mobiliteit.

Mevrouw Rutten is hier niet. Daarom zeg ik aan de heer Tommelein en zijn fractiegenoten dat ik eigenlijk heel tevreden ben met de keuze voor de heer Gatz als nieuwe minister van Cultuur. Ik denk dat cultuur echt wel iemand kan gebruiken die cultuur ademt. Ik hoop dat hij ondertussen de tijd heeft gehad om het dealakkoord cultuur te lezen. Het was trouwens vrij beperkt, dus hij zal die klus snel geklaard hebben.

Minister Gatz, ik roep u bij dezen op om de vaagheid en het weinige in dit akkoord toch maximaal te benutten en maximaal te focussen op wat er net niet in staat. Ik hoop dat we dan in Vlaanderen opnieuw een deftig cultuurbeleid zullen krijgen.

Wat mobiliteit en het hoger onderwijs betreft, is de slogan van deze regering eigenlijk: 'Los uw problemen zelf op. De manier waarop u het doet, dat interesseert ons eigenlijk niet.' Werken aan betaalbare, duurzame mobiliteit is een opdracht van deze overheid. Ik vind ze veel te weinig terug in de teksten. Onder meer in het hoofdstuk Mobiliteit zit weinig of niets nieuws. Het is een doorslagje van 2009. Ik kom daar later nog op terug.

Dus ja, minister-president, deze regering zal heel wat mensen pijn doen. En u hebt ervoor gekozen om die verantwoordelijkheid vooral af te schuiven en door te schuiven naar andere actoren.

Wat het budgettaire betreft, toch nog één ding. U zult het me niet kwalijk nemen dat ik het cijfer aanhaal, want u hebt het zelf gelanceerd. Het gaat om de besparing op de eigen werking. U zegt dat u zult besparen op de eigen werking, op de eigen middelen voor 70 procent. Ik vind dat percentage niet terug in dit akkoord. Ik heb het rapport van de administratie op dat vlak goed gelezen. Ze heeft een zeer duidelijke prognose gemaakt inzake de meerjarenbegroting, hoeveel bespaard moet worden en wat de toestand is bij ongewijzigd beleid. U zegt, en dat klopt, dat we 1,4 à 1,5 miljard euro moeten zoeken, 70 procent op eigen beleid. Ik zou graag een antwoord hebben op de vraag hoe u die 70 procent zult invullen.

Een aantal zaken zijn duidelijk. Ik zie bepaalde zaken zitten in dat akkoord. U gaat naar een administratieve vereenvoudiging: van de 88 entiteiten blijven er 62 over. U zei 63, ik dacht dat er 62 bleven. Ik zou graag weten wat de besparing daarop inhoudt. Hoeveel miljoen euro is dat? Wat is het deel van de personeelskost?

Wat de besparingen betreft die u bij de provincies ziet, heb ik zeer concrete vragen. Wat gebeurt met provinciale instellingen die in steden zitten die provincievrij worden, maar ook in steden die niet provincievrij worden? Wat zult u doen met de vele provinciale musea in Gent, Antwerpen, Oostende, Tongeren? Worden die overgedragen aan de stad? Zal het lokale bestuur erbij worden betrokken? Zal Vlaanderen de factuur betalen? Met andere woorden, ik heb zeer veel vragen inzake het budget. U moet stoppen met in de pers cijfers te geven. U moet met een cijferakkoord naar dit parlement komen.

Collega's, een regeerakkoord zonder duidelijke cijfers wekt onrust en angst. Minister-president, dat hebt u zelf gezien de afgelopen dagen. Wat mij betreft, is de 'V' van 'Vertrouwen' eigenlijk een 'W' van 'Wantrouwen' geworden. Die 'V' van 'Vertrouwen' heeft al heel wat glans verloren.

En dan het tweede V-woord: 'Verbinden'. Verbinden heeft te maken met zorg en onderwijs. Ik zal de discussie niet overdoen. De bedragen zijn gegeven. Maar wat mij van het hart moet, is dat u met de minimale budgettaire ruimte waarin u nu voorziet, eigenlijk weet dat u tegen heel wat mensen en organisaties binnen de zorg zult moeten zeggen dat ze hun problemen vooral zelf moeten oplossen. Inzake de kinderopvang staat dat er een absolute voorrang komt voor kinderen van mensen die werken, van ouders die werken. Minister Vandeurzen heeft erop gewezen dat dat ook in het vorige decreet stond. De heer Beke stelt in dezelfde krant waarin de minister een interview geeft, dat CD&V zich zowat heeft teruggetrokken op zorg en onderwijs, en daar getracht heeft de schade te beperken. Dus eigenlijk zegt u in een en dezelfde zin dat absolute voorrang zal worden gegeven aan kinderen van ouders die werken, en dat ook de toegankelijkheid van kinderen uit kwetsbare gezinnen verzekerd zal worden. Wat is het nu? Hoe rijmt u dat: absolute voorrang enerzijds en anderzijds de verzekering van de toegankelijkheid voor kinderen uit kwetsbare gezinnen?

Minister-president, hetzelfde geldt voor onderwijs. Ik moet eerlijk zeggen dat ik het gisteren toch een beetje koud kreeg bij sommige van de passages uit uw toespraak. U begon die met onderwijs. Ik verwijs dan naar het beeld dat u gebruikte: de sterke leerlingen stagneren, de zwakkeren vallen ongekwalificeerd uit. Over die laatste groep zei u dat die zo snel mogelijk naar de arbeidsmarkt moet worden begeleid, zodat ze de sterke groep niet belemmert. U hebt het in dat kader in de media zelfs over een besparing voor het onderwijs. Weet u, minister-president: het gaat over mensen en echt niet over nummers!

Minister-president Geert Bourgeois: Nu gaat u er echt over, collega. Ik vraag u om de tekst die ik gebracht heb, na te lezen. Ik heb gezegd dat uit de

opeenvolgende PISA-rankings blijkt dat onze sterkeren in die rankings minder presteren. Dat is een lijn die terugkeert. We zitten gelukkig nog boven het gemiddelde, maar alle onderwijsexperten maken zich daar zorgen over.

Ten tweede heb ik gezegd dat Vlaanderen vrij goed presteert inzake schooluitval, dat we al beter doen dan de vooropgestelde doelstellingen, maar dat het nog beter moet. Er moeten minder ongekwalificeerde mensen uit de scholen uitstromen. Dat is het doel van deze regering. Verteken mijn woorden niet.

De heer Björn Rzoska (Groen): Ik verteken uw woorden niet, maar u hebt het in de pers wel voorgesteld als een besparing. De oriënteringsproef werd als een besparing voorgesteld, en dat is het in mijn ogen absoluut niet.

Wat wel duidelijk in het akkoord staat, is dat u niet langer gelooft in het emanciperende karakter van onderwijs. U vindt dat het onderwijs moet terugplooiën op zijn kerntaken en veel terughoudender moet zijn met betrekking tot maatschappelijke problemen of zelfs opvoedingskwesties. Dat staat letterlijk in het akkoord.

Het sterker ondersteunen van kinderen met een bepaalde opvoedingsproblematiek schaft u gewoon af. Het staat niet in het akkoord. Dat is een fundamentele omslag. Ik dacht, mijnheer Van den Heuvel, dat CD&V pleitte voor een sterk partnerschap tussen leerkrachten en ouders inzake opvoedingsproblematiek. Ik lees in uw 3D-plan: "We optimaliseren de kansen van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, stappen af van een medisch deficiëntie-denken en evolueren door naar een sociaal contextueel model, waar zowel in het buitengewoon als in het gewoon onderwijs onderwijs- en zorgbehoeften primeren." Dat is een letterlijk citaat uit uw 3D-plan.

Maar wat gebeurt er? Het hele GOK-beleid gaat op de schop en ook Open Vld, waar minister Vanderpoorten net een van de voorvechters was, zit erbij, kijkt ernaar en zwijgt. En opnieuw luidt het devies aan de kinderen en aan de ouders die achter die kinderen staan: 'los uw probleem vooral zelf op'. Zelfredzaamheid, heet dat in uw akkoord, maar dan met een zeer duur woord.

U wilt verbinden, maar eigenlijk verdeelt u. Iedereen is het er intussen over eens, niet louter specialisten van de linkerkant, maar ook economen die veeleer langs de rechterkant lopen, dat de ongelijkheid in de samenleving alleen maar is toegenomen. Toch lijkt het alsof ongelijkheid in uw Vlaanderen niet bestaat. U rept er met geen woord over. Ongelijkheid komt niet één keer voor in het regeerakkoord dat hier op tafel ligt. Armoedebeleid is een van de minst uitgewerkte stukken. Het blijft hangen in vaagheid. Er zijn stukken in dit akkoord die zeer concreet en met acties zijn uitgewerkt, maar armoede blijft hangen in vaagheid.

Nochtans hebben we ook in dit parlement in het verleden over verschillende dingen gediscussieerd: over discriminatie op de arbeidsmarkt, discriminatie op de huurmarkt en zo meer. Europa en de OESO, waar u graag mee schermt, tonen keer op keer aan dat Vlaanderen helemaal onderaan bengelt als het gaat over de participatie van allochtonen op de arbeidsmarkt. Vorig jaar haalde ik zowat vijftig jongeren naar dit parlement om te praten over jeugdwerkloosheid. Daar zaten jongeren tussen van alle slag, ook mensen met een allochtone achtergrond, die wel degelijk een diploma hadden en wilden werken, maar voor wie de deuren dichtvielen.

En wat merk ik in het regeerakkoord? Er staan geen concrete zaken in rond de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt. Er staan algemeenheden in: 'we gaan sensibiliseren, we hebben zelf de instrumenten niet, die zitten op federaal niveau, we zullen het daar aanklaarten'. Wel, u zit nu ook aan die federale tafel.

We zullen ook daar de discriminatietoets moeten toepassen. Want het is echt gedaan, we kunnen het ons als samenleving niet meer permitteren om een hele groep buiten beschouwing te laten. En als u van die mensen een resultaatsverbintenis vraagt, dan moet u ook langs de andere kant een resultaatsverbintenis op tafel kunnen leggen.

Gezien de povere resultaten van de afgelopen jaren – we hebben daar met collega Muyters geregeld over gediscussieerd in de commissie Werk – had ik gedacht dat daarover zeer concrete punten in het regeerakkoord zouden zitten. Maar ja, met een goed cv vind je toch gemakkelijk een job, toch volgens Bart De Wever.

En dan uw derde v, van vooruitgang. Het is hier al gezegd: toonaangevende landen zoals Duitsland hebben al eerder begrepen dat, om echt vooruit te gaan in die 21e eeuw, er een slimme combinatie moet zijn van economie en ecologie, in een duurzame economie. Dát is de juiste weg.

Mijnheer Diependaele, het moet worden gezegd: de vergroening van de economie staat in dit akkoord. Ik geef toe dat het meer richten van innovatie en het zoeken naar manieren om kmo's toe te leiden een goed punt is. Ik ben blij dat te lezen. Daar moeten we werk van maken. Ter zake vindt u in mij een bondgenoot. Alleen weet u net als ik dat daar de vorige jaren ook regelmatig naar werd verwezen in het bestuursakkoord, maar dat het resultaat nogal eens tegenviel. De ecologiepremie hebben we diverse keren moeten bijsturen en op den duur werd de focus zo breed dat de duurzaamheid eigenlijk sterk achterwege bleef. Maar goed, u hebt opnieuw de ambitie om het vizier op scherp te zetten en dat lijkt me een goede zaak.

Ik had echter graag – en daarover hebben we ook al gedebatteerd – wat meer ambitie gehad met betrekking tot het klimaat en de duurzame mobiliteit. Wat het klimaatbeleid betreft, schuift u immers wel degelijk de schuld door naar de volgende generaties. Wat het financiële betreft, zegt u de schuld niet te willen doorschuiven. U doet dat wel in het klimaatbeleid en qua duurzame mobiliteit. Een stevig hernieuwbare-energiebeleid ontbreekt. Wat is eigenlijk uw optie qua klimaat en milieu? Niet voorop lopen. Het staat letterlijk in het akkoord. U wilt een "Level Playing Field" en "No Gold Plating". U stelt niet voorop te willen lopen in Europa, en dat allemaal in functie van de concurrentiepositie van onze bedrijven, terwijl u daar eigenlijk een valse tegenstelling zoekt. Net als die twee elkaar vinden, komt er een sterkere en veel meer weerbare economie naar boven dan de klassieke. Dat bewijst men in het buitenland elke dag.

In se vindt u dus dat klimaatbeleid en dat milieubeleid niet zo belangrijk. U wilt enkel doen wat Europa vraagt, en dat noemt u dan 'verstandig groen', want daar was het weer, het stond weer in het akkoord. Kris Peeters is jammer genoeg afwezig. Ik richt me natuurlijk specifiek tot minister Schauvliege. Minister, wat u qua luchtbeleid in dit regeerakkoord presenteert, is nauwelijks zes lijntjes lang, en er zit zeer weinig concrete actie in. Het enige dat er staat, is dat u 50 procent van uw schone lucht in het buitenland gaat kopen. Wel, dat noem ik geen verstandig groen. Dat is onverstandig grijs. Dat is zelfs ongezond grijs. Terwijl de gezondheid van heel wat mensen wordt aangetast, gaat u gewoon, net zoals in het verleden, schone lucht kopen in het buitenland. In de plaats van de v van verstandig groen zet ik de o van ongezond grijs.

Geen ambitie lees ik in uw akkoord om het bosbestand in Vlaanderen uit te breiden. In de vorige zittingsperiode hebben we daar regelmatig over gediscussieerd. Men doet enkel wat Europa vraagt. Er is geen omslag naar een duurzame mobiliteit. In dit akkoord lees ik zelfs twee tegengestelde passages in het hoofdstuk over de mobiliteit. Op pagina 39 lees ik enerzijds dat alle

vervoersmodi als gelijkwaardig worden beschouwd. U zult die gelijkwaardig behandelen. Anderzijds stelt u iets verderop dat u zult vasthouden aan het STOP-principe. Wat is het nu? Het STOP-principe is een duidelijke hiërarchie en op pagina 39 schrijft u gewoon ervan uit te gaan dat alle vervoersmodi complementair en evenwaardig zijn. Als dat uw duurzaam mobiliteitsbeleid is, dan denk ik dat we de nodige omslag om in Vlaanderen nu eens echt werk te maken van een vernieuwend mobiliteitsbeleid, grondig missen. Er zit eigenlijk weinig nieuws in. De slimme kilometerheffing voor vrachtwagens is gelukkig behouden. Die gaan we invoeren. Als het gaat over die voor de personenwagens, dan zit er toch al wel wat ruis op. Het wegeenvignet komt terug naar boven. Ik hoop dat we binnenkort in dit parlement snel de commissie Mobiliteit kunnen bijeenroepen om de studie die onder de vorige regering werd besteld, die af is en ook al in de pers is geweest, deftig te bekijken, zodat we nu eindelijk ook eens werk kunnen maken van een slimme kilometerheffing voor personenwagens, en misschien toch nog eens voorop kunnen lopen ten opzichte van andere Europese landen.

Wat milieu, mobiliteit en klimaat betreft, ben ik het dus eigenlijk eens met de evaluatie van Natuurpunt en de Bond Beter Leefmilieu: dit regeerakkoord mist elk spoor van ambitieuze klimaat- en milieudoelstellingen. Het laat na de maatregelen voor economische groei expliciet te koppelen aan de vereisten die een klimaatneutrale, groene economie met zich meebrengt. Uw v van vooruitgaan kunnen wij dus gemakkelijk vervangen door de v van verder laten vervuilen.

Collega's, ik ben bijna bij mijn conclusie. Deze regeringstekst is het sluitstuk van een evolutie van de laatste tien jaar. De N-VA en CD&V kwamen tien jaar geleden als één kartel samen in de Vlaamse Regering. Van regering tot regering voerde de N-VA een blauwdruk door in de richting van een ander samenlevingsmodel. De oranje of de blauwe toets van de twee junior partners CD&V en Open Vld is wat mij betreft ver te zoeken in deze tekst. Dit is een N-VA-akkoord. Het is inderdaad, mijnheer Diependaele, een VVV-akkoord. CD&V tracht op de eigen terreinen zorg en onderwijs nog wat stand te houden, wat te surplusen, zoals we in de koers zeggen. Maar eigenlijk hebben ze de sprint en de koers al lang verloren. Open Vld is – sorry dat ik het zeg – niet groter dan een blauw stickertje op de achterraut van de grote zwart-gele limousine die doorraast. *(Applaus bij Groen)*

Collega's van CD&V, besef goed: door straks met de groene knop dit regeerakkoord goed te keuren, stapt uw partij CD&V definitief naar een model waarbij de verantwoordelijkheid vooral bij het individu komt te liggen, en niet langer bij de warme samenleving. Dit akkoord is een afscheid van het warme Vlaanderen waar uw partij jarenlang voor heeft gestaan. Progressieve en sociaal voelende mensen en organisaties die hun hoop hadden gesteld op CD&V, zijn wat mij betreft de grote verliezers bij dit akkoord.

Groen had gehoopt op een open, fris en modern regeerakkoord, dat Vlaanderen socialer kon maken, warmer en milieuvriendelijker. Maar de analyse van dit regeerakkoord en vooral het samenlevingsmodel dat eronder zit, geeft het beeld van een kille, harde, conservatieve regering, die de meeste Vlamingen zal treffen, hun koopkracht zal verminderen en de samenleving zal verdelen tussen een handvol dat meekan, en de rest die een stuk zal moeten inleveren.

En ja, ik ben net zoals veel mensen vandaag ongerust over dat Vlaanderen van morgen. Ik ben niet de enige die ongerust is. Er is ongerustheid bij jongeren die willen gaan studeren of een job zoeken, bij ouderen die op wachtlijsten staan, alleenstaanden die het nu al moeilijk hebben om hun energiefactuur te betalen, een jong gezin dat in Antwerpen woont of in de Vlaamse Rand en een autostrade

door hun stad ziet. Aan al deze mensen zegt deze regering: het gaat nog wat langer pijn doen. Jullie gaan nog wat langer moeten afzien, maar het is nodig. Dat zegt onze nieuwe minister-president Bourgeois. Want iemand moet die crisis toch betalen, nietwaar? En dat zal vooral u zijn.

Een van de passages in het akkoord die mij nog het meest tegen de borst stuitte, was die over Oosterweel. Ik moet eerlijk zeggen, collega's van Open Vld, was u deze regering in gestapt met wat u had beloofd in de campagne, namelijk dat als u aan het bewind zou komen, Oosterweel van tafel ging, dan zou ik zeggen dat u de legitimiteit had om die stap te zetten. Want dan had u uzelf gebruikt als breekijzer om wat u in de campagne verschillende keren naar voren hebt geschoven – en de heer Somers heeft het samen met mijn partijvoorzitter nog naar voren geschoven –: de moedige beslissing te nemen om die Oosterweel af te schaffen. In dit akkoord zie ik gewoon: Oosterweel is beslist beleid.

U hebt wel ergens een studie los gekregen, maar eigenlijk weet u bij voorbaat dat u de strijd verloren hebt. Ik had de vraag willen stellen aan mevrouw Rutten, maar ze is hier niet. Wat denkt u dat deze Vlaamse Regering gaat doen op het moment dat dat onderzoek aantoonde dat een overkapping van de Ring niet kan met het BAM-tracé? Denkt u dat u dan de macht gaat hebben in de Vlaamse Regering om dat BAM-tracé weg te gooien? Ik denk het niet. Ik denk dat u moet stoppen met uzelf, uw kiezers en vooral uw Antwerpse kiezers een rad voor de ogen te draaien. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De heer Bart Tommelein (Open Vld): Wel, mijnheer Rzoska, eerst en vooral, ik ben blij dat het blauwe lijntje u wel degelijk is opgevallen. Dat betekent dat het een opvallend blauw lijntje is.

De heer Björn Rzoska (Groen): Het was een puntje.

De heer Bart Tommelein (Open Vld): Of wij als liberalen hier mee het verschil kunnen maken, zullen we in de komende vijf jaar wel zien. Maar wat Oosterweel betreft, is de essentie dat wij de leefbaarheid en de mobiliteit met elkaar moeten verzoenen. We moeten daar niet flauw over doen. We weten wat de standpunten waren van de coalitiepartners en wat onze standpunten waren. Als je in een regering stapt, op gelijk welk moment, weet je dat je standpunten met elkaar moet proberen te verzoenen.

Er is uiteraard nood aan een derde Scheldekruising. Dat staat ook in het Vlaams regeerakkoord. Er is een overkapping nodig. In het Vlaams regeerakkoord staat duidelijk dat in verband met die overkapping een ernstig onderzoek zal worden gevoerd.

Mijnheer Rzoska, u kunt daar minachtend over doen. Het staat er echter wel degelijk in. Volgens ons bieden we op die manier ruimte voor het voortschrijdend inzicht. Samen met het openbaar onderzoek, dat momenteel nog loopt, zal dit op een bepaald ogenblik tot beslissingen en inzichten van de Vlaamse Regering leiden. *(Rumoer)*

Wij vinden dat er nood is aan een breed draagvlak. De geschiedenis leert ons dat dergelijke projecten zo veel mogelijk met de steun van de burgers moeten worden gerealiseerd. Hiervoor is een juiste dynamiek nodig. Het Vlaams regeerakkoord stelt duidelijk dat we werken in de filosofie van het samenwerken en het verbinden. We hebben daar het volste vertrouwen in.

De heer Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Tommelein, ik wens hier even op te reageren. De studie die u hebt verkregen, vormt geen blauwe lijn. Dat is een belachelijk klein puntje. U weet even goed als ik dat de Vlaamse Regering al tijdens de vorige legislatuur heeft beslist met de Oosterweelverbinding door te

gaan. Dat is beslist beleid. Bepaalde leden van de Vlaamse Regering hebben hierover trouwens al uitspraken gedaan. Minister Weyts heeft in de pers duidelijk het volgende verklaard: "Met Oosterweel gaan we door. Dat is een beslist dossier."

Die studie naar de overkapping is een doekje voor het bloeden. Ik vind het jammer dat u de moedige bocht die u voor en tijdens de campagne had gemaakt nu opnieuw verlaat enkel en alleen om in de Vlaamse Regering te stappen. Ik wil u niet van uw naïeve geloof afhelpen, maar indien de studie zou uitwijzen dat het tracé van de BAM niet compatibel met een overkapping is, zal de Vlaamse Regering toch met de Oosterweelverbinding doorgaan. Het is misschien een boude voorspelling, maar ik doe ze toch.

Misschien hebt u evenwel nog een kans. De Vlaamse Regering zwijgt in haar regeerakkoord over de pps-constructie. Ik hoop dat u met het financieel plaatje naar voren zult komen. We hebben het al over de pps-constructies voor de scholenbouw, de mobiliteit en de openbare werken gehad. Er is echter nog een pps-constructie die de Europese Commissie mogelijk op de helling zal zetten, en dat is de pps-constructie voor de Oosterweelverbinding.

Op het einde van de vorige legislatuur heb ik een aantal zagezegd geheime rapporten naar boven gebracht. Daar staan bedragen in die de Vlaamse Regering aan de verantwoordelijke voor de uitvoering van de Oosterweelverbinding zou moeten doorspelen en die niet eens in de meerjarenbegroting waren opgenomen. U hebt dan ook nog een kans op het ogenblik dat de Europese Commissie zich over heel die constructie uitspreekt. De heer Van Mechelen en de heer Vereeck weten het ook. Heel de constructie die de Vlaamse Regering met betrekking tot de Oosterweelverbinding heeft opgezet, is een kaartenhuis dat de Europese Commissie zal wegblazen. Misschien hebt u dan nog een kans.

De heer Bart Van Malderen (sp.a): Ik heb net naar de woorden van de heer Tommelein geluisterd. Ik heb ondertussen opgezocht dat dit afwijkt van wat negentien uur geleden op de website van De Morgen is verschenen. Daar heeft de heer Schiltz op een iets affirmatievere wijze een ander standpunt ingenomen. Ik vraag me af of dit de eerste barst in een fractie of in de Vlaamse meerderheid vormt.

De heer Bart Tommelein (Open Vld): Mijnheer Van Malderen, ik stel voor dat u zich vooral met de barsten in uw fractie en uw eigen partij bezighoudt. Dat lijkt me een belangrijker opdracht. *(Applaus bij de meerderheid. Rumoer)*

De heer Björn Rzoska (Groen): Ik heb alleszins veel barsten in dit regeerakkoord gezien. Daarover bestaat volgens mij geen twijfel. Deze Vlaamse Regering is een regering van 'sterk, sterker, sterkst'. The survival of the fittest zit erin. Wie niet mee kan, is gezien. De mensen moeten hun plan trekken en het zelf oplossen. Het regeerakkoord ademt een 'ieder voor zich'-mentaliteit uit. Deze V-regering staat voor verarming, verarmen, vervuilen en verdeeldheid. De rest is voor de tribune bedoeld. De V-regering is een N-VA-regering en staat voor een hardvochtig en asociaal Vlaanderen waar de 'ieder voor zich'-mentaliteit de plak zwaait. Dat is mijn Vlaanderen niet. Het was ook het Vlaanderen van CD&V en van Open Vld niet. Ik stel echter vast dat ze dit regeerakkoord mee zullen ondersteunen.

Het zal niemand verwonderen dat mijn tienkoppige Groen-fractie het regeerakkoord niet zal ondersteunen. We zullen proberen vanuit een kritische, constructieve oppositie op het beleid te wegen en bepaalde zaken eventueel nog ten goede bij te sturen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, minister-president, ministers, collega's, de Vlaamse regering: de zesde staatshervorming was er een zonder voorgaande. De hard bevochten zesde staatshervorming creëert heel wat nieuwe hefboomen voor een sterker Vlaanderen. Het is heel leuk om te zien, mijnheer Diependaele, hoe uw N-VA-collega's met volle goesting en veel enthousiasme ingingen op de nieuwe hefboomen, op de nieuwe kansen die Vlaanderen heeft gekregen dankzij de zesde staatshervorming.

Deze zesde staatshervorming bracht ook gigantische uitdagingen met zich mee. Uitdagingen die het volwassen Vlaanderen meer dan ooit zelf moet aangaan. Uitdagingen die dwingen tot toekomstgerichte keuzes. We hadden achteruit kunnen gaan liggen en nietsdoen. We hadden de zaken hun gang kunnen laten gaan. Het beleid van de voorgaande jaren had Vlaanderen immers goed voorbereid en de crisis goed laten doorstaan. Wel, collega's, hoe sterk het palmares van de vorige regering ook is, stilstaan kan geen optie zijn. Gisteren niet, vandaag niet, morgen niet, nooit! Geen enkel beleid is asociaal dan een beleid dat de toekomst niet steeds verder voorbereidt en toekomstige generaties opzadelt met een gigantische hypotheek. Geen enkel beleid is asociaal dan dat dat keuzes uitstelt. Geen enkel beleid is asociaal dan dat dat niet investeert in economische groei en sociale vooruitgang. Niet voor niets de oranje leidraad in onze campagne, maar ook onze uitgangspunten voor dit regeerakkoord.

Wij bouwen voort op wat de voorbije jaren werd geactiveerd en vullen aan met nieuwe maatregelen die Vlaanderen definitief de omslag doet maken. Daarom is het budgettaire evenwicht dat Vlaanderen de voorbije legislatuur bereikte en ook in dit akkoord verankerd is, zo fundamenteel. Hoe moeilijk realiseerbaar ook, het is de enige weg om versneld meer ademruimte te creëren en onze gezinnen, ondernemers en verenigingen te geven wat hun toekomst: zekerheid, perspectief en geen financiële hypotheek op de toekomstige generaties. Dit regeerakkoord maakt daarom structurele keuzes om het budgettaire gat dicht te rijden.

Dit regeerakkoord is gebaseerd op vertrouwen. Daarom kiest deze bestuursmeerderheid ervoor haar eigen overheidsapparaat af te slanken om verder terug te kunnen treden ten voordele van lokale besturen, het onderwijs en haar koepels, de sociale partners en de vele middenveldorganisaties in evenveel maatschappelijke sectoren. Vlaanderen put immers veel kracht uit het steeds grotere vertrouwen in zijn partners. Als Vlaanderen succesvol aanknoopt met een stabiele toekomst, dan is het omdat precies die samenwerking zo centraal in zijn DNA zit vevat: deze oranje draad, minister-president, zullen wij bewaken: respect voor overleg, respect voor sociale partners, respect en waardering voor de centrale rol van het middenveld. Een overheid kan pas succesvol terugtreden wanneer er voldoende sterke partners klaarstaan om de rol over te nemen. Het is dat brede partnerschap dat Vlaanderen de zuurstof geeft om economisch te groeien en de noodzakelijke voorwaarden creëert voor sociale vooruitgang. Beide zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarom steunen we ook enthousiast de keuze om lokale besturen meer ruimte te geven om zelf hun toekomst te bepalen. Geen verplichte fusies en een integratie van sectorale subsidies in het Gemeentefonds zijn daarvan de beste voorbeelden. Een Gemeentefonds dat trouwens een groeivoet van 3,5 procent blijft hanteren, in deze budgettaire context een huzarenstuk, waarmee deze regering bewijst hoezeer zij het lokale bestuursniveau waardeert.

Daarom ook, collega's, zet deze bestuursmeerderheid in op de verdere uitbouw van een indrukwekkend arsenaal aan maatregelen om initiatiefnemers in Vlaanderen te verwelkomen, maar ook aan te moedigen. Het Nieuw Industrieel Beleid en de Fabriek van de Toekomst blijven ook de komende jaren richtinggevend voor de evolutie van onze maakindustrie. Het groeipad voor onderzoek en innovatie tot 3 procent moet Vlaanderen tot een topregio maken.

Onze kmo-focus vermindert de administratieve rompslomp en vereenvoudigt de toegang tot investeringskredieten via onder andere de uitgebreide win-winnening.

Een transparant en eengemaakt vergunningenbeleid, met de omgevingsvergunning in een centrale rol, en geflankeerd door snellere procedures biedt rechtszekerheid. We hebben het volle vertrouwen dat de nieuwe minister van Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu hier op korte termijn echt het verschil zal maken!

We werken aan proactieve administraties, oplossingsgerichtheid en versnelling van procedures. Met Flanders Food Valley erkennen we onze land- en tuinbouw als waardevolle economische sector, met aandacht voor onderzoek en innovatie en ruimtelijke zekerheid.

Sommigen bewijzen lippendienst aan meer jobs en spreken nu schande omdat we het bedrijfsleven willen ondersteunen terwijl het, collega's, net onze bedrijven zijn die die jobs zullen creëren. Broodnodige jobs.

Maar ook de werkende Vlaming zal er wel bij varen. Ze zullen ervoor zorgen dat Vlaanderen inderdaad die tewerkstellingsgraad van 76 procent zal halen. De toekomst van Vlaanderen is nauw verweven met de creatie van jobs, jobs, jobs. Al moeten we die dan wel ingevuld krijgen met sterke arbeidskrachten.

Meer mensen moeten aan het werk. Door het arbeidsmarktbeleid te focussen op doorgedreven activering bijvoorbeeld, door de discriminatie op de arbeidsmarkt te bannen en door het doelgroepenbeleid efficiënter te organiseren. Vandaar de keuze om uitgesproken te focussen op de 55-plussers, mensen met een arbeidshandicap en jongeren. De jeugdgarantie moet er alvast voor zorgen dat de jongeren maximaal vier maanden na inschrijving een job, begeleiding of opleiding op maat wordt aangeboden. Door de afstemming van de verschillende onderwijsniveaus en de aansluiting op diezelfde arbeidsmarkt te optimaliseren ook. Een betere studiebegeleiding en niet-bindende oriënteringsproeven zijn waardevolle instrumenten.

Ook de nadrukkelijke investering in STEM-opleidingen (Science, Technology, Engineering and Mathematics) en het stelsel Leren en Werken schat ik persoonlijk erg hoog in. Maar nog belangrijker is het om ons onderwijs zo te hervormen dat het talentontwikkeling in het algemeen, en met het oog op een boeiende job in het bijzonder, verzekert. Elke leerling en student moet de beste kansen krijgen om zich maximaal te ontplooien. De kampioenen van morgen, collega's, zitten vandaag op onze schoolbanken.

Een deel daarvan is het meest gebaat bij een praktijkgerichte opleiding, anderen zijn sterker theoretisch ingesteld. Voor elk van hen zal de onverkorte uitvoering van het masterplan Secundair Onderwijs in nauw overleg met het onderwijsveld het verschil maken. Deze regering moet en zal de discussie over stickertjes en labels die sommigen ervan willen maken, overstijgen, in het belang van onze jonge talenten. Onze nieuwe minister van Onderwijs kan hier op onze onvoorwaardelijke steun rekenen om het masterplan onverkort uit te voeren!

We hervormen ook de lerarenopleiding en sluiten een loopbaanpact. Zo maken we leerkrachten sterker en vermijden we dat jonge leerkrachten binnen de eerste vijf jaar van hun loopbaan afhaken. Wij raken, mijnheer Rzoska, niet aan de GOK-middelen. Nergens in het regeerakkoord staat dat daaraan iets zou worden veranderd. Wij behouden wat goed is, ook op het vlak van onderwijs. GOK blijft dus bestaan, zoals het hoort.

Wij geloven in de kracht van het onderwijsveld en geven schooldirecties en hun besturen de ruimte en het vertrouwen om maatregelen te nemen die de kwaliteit

van ons onderwijs ten goede komen. Ook hier geldt: minder regels, meer vertrouwen! Samen met een masterplan voor scholenbouw waarin meer overheidsmiddelen zullen worden aangevuld met alternatieve financieringspaden, moet dit ons Vlaams onderwijs houden daar waar het thuis hoort: in de internationale top.

De heer Björn Rzoska (Groen): Ik zou u graag een passage uit het akkoord voorlezen over het onderwijs.

Misschien heb ik er te veel in gelezen, maar ik vraag u dan wat er concreet onder zit, want dat is natuurlijk het probleem, mijnheer Van den Heuvel. Ik wil het niet in het belachelijke trekken, maar als u een akkoord op tafel legt waarin geen cijfers staan, dan is het voor ons zeer moeilijk om dingen te interpreteren. Op bladzijde 103 staat: "Inzake werkingsmiddelen evolueren we naar een basistoelage die voor elke leerling gelijk is op basis van niveau (kleuter, lager, secundair) en studierichting." Daar lees ik dat er gewoon een basistoelage komt en dat er bij wijze van spreken geen aandacht meer is voor leerlingen die een problematiek hebben op het vlak van gelijke onderwijskansen. Of lees ik dat verkeerd?

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Het is heel duidelijk wat ik daarnet heb gezegd: de GOK-middelen blijven bestaan. Wij willen een sterk onderwijs, waar iedere leerling met zijn of haar eigen talenten aan zijn of haar trekken komt. De GOK-middelen blijven in ons Vlaams onderwijs bestaan.

De heer Björn Rzoska (Groen): Ik moet dat nu van u aannemen. Dat staat nergens in het akkoord. Dat toont nog eens aan dat u met een becijferd programma naar het parlement moet komen. Ik moet nu van u aannemen dat de GOK-middelen blijven bestaan. Maar het staat niet in het akkoord.

Mevrouw Freya Van den Bossche (sp.a): Ik heb een heel eenvoudige vraag over hoe we de zin moeten lezen: "Inzake werkingsmiddelen evolueren we" – dat betekent dat wij veranderen, wij gaan in een andere richting, wij gaan – "naar een basistoelage die voor elke leerling gelijk is". Hoe anders kunnen wij dat lezen dan dat u een systeem dat vandaag rekening houdt met de verschillen tussen kinderen, laat evolueren naar een systeem dat voor iedereen gelijk is? Of heeft u per ongeluk het foute werkwoord gebruikt? Moet daar staan: 'behouden'? Het is gewoon een vraag

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

De heer Koen Daniëls (N-VA): De mensen hier aanwezig die het onderwijs volgen, weten dat er een groot onderscheid bestaat tussen werkingsmiddelen en omkaderingsmiddelen. U leest de zin goed. De zin begint met 'werkingsmiddelen'. Zoals u weet zijn er ook omkaderingsmiddelen, waar binnen de bandbreedte binnen het onderwijs rekening wordt gehouden met de SES-indicatoren (Sociaal Economische Status). Op de vraag die u aan de heer Van den Heuvel stelt, is het antwoord van de heer Van den Heuvel inderdaad zeer correct: de GOK-middelen, zoals wij die kennen in de omkadering, blijven bestaan. Dat is zeer correct.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Collega's, dit regeerakkoord draagt de titel 'Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan'. Alle goede dingen bestaan uit drie, maar sta me toe voor de volledigheid toch ook 'versterken' en 'verzorgen' toe te voegen. *(Opmerkingen)*

Diegenen die dachten dat er op een ander niveau iets moest worden doorbroken of weggetakeld: het is eigenlijk gewoon om het spreekwoord te laten uitkomen, mijnheer Tobback.

Want tegen de achtergrond van een budgettair erg moeilijk verhaal, zit de ambitie om ook de Vlamingen die het moeilijker hebben, te versterken nadrukkelijk in dit akkoord. Zo blijft de nieuwe Vlaamse kinderopvang een serieuze ruggensteun voor elk gezin. Elk kind wordt voortaan gelijk behandeld. En specifiek voor die kinderen met bijzondere zorgnoden en kinderen die opgroeien in gezinnen met een laag inkomen, is bijkomend in een sociale toeslag voorzien. Die toeslag is gezinsgemoduleerd en houdt dus rekening met de grootte van gezinnen. Jonge ouders zullen de komende vijf jaar ook onverkort gebruik kunnen maken van het dienstenchequesysteem. Daardoor wordt de combinatie van arbeid en gezin een stuk draaglijker. En voor wie een woning wil verwerven, blijft een ruim sociaal fiscaal voordeel behouden. Om de continuering van het systeem te garanderen, wordt de woonbonus bijgeschaafd voor nieuwe leningen. Desalniettemin blijft hij een stevig verschil maken voor wie een eigen huis wil bouwen, renoveren of kopen. Omdat heel wat studies aangeven dat het systeem zoals het nu bestond, de woningprijzen kunstmatig hoog hield, zal de markt zichzelf gaandeweg corrigeren. Als dat effect zich voordoet, kan deze maatregel zelfs leiden tot een structureel voordeel voor toekomstige kopers.

Maar precies omdat een eigen woning verwerven voor Vlamingen een moeilijk bereikbare droom is, zet deze bestuursmeerderheid in op meerdere instrumenten om het woningaanbod uit te breiden tot 93.000 extra woningen tegen 2020, met het behoud van de ambities van het bindend sociaal objectief.

Vlaanderen blijft de volgende vijf jaar bakens uitzetten voor het verzorgen van mensen. Onder impuls van minister Vandeurzen groeide het welzijnsbudget de voorbije legislatuur aanzienlijk. Ook deze legislatuur zal dat het geval zijn. Al in 2015 komt er bijkomende ruimte om de decreten rond kinderopvang en persoonsvolgende financiering van personen met een beperking uit te rollen. Een paradigmashift die uitzicht biedt op een substantiële vermindering van de wachtlijsten in de zorg voor mensen met een beperking.

De Vlaamse sociale bescherming zet primordiaal in op thuiszorg, preventie en het verhogen van de zelfredzaamheid. We brengen er alle betoelagingsssystemen samen met het oog op de uitbouw van een volwaardig zorgbeleid voor iedereen die, om welke reden ook, gedurende een lange periode afhankelijk is van anderen. Een nieuw overlegmodel met alle zorgactoren zorgt voor de aansturing en verdere ontwikkeling. In deze welzijnsopiek laat Vlaanderen Brussel niet los.

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Er zit enige asymmetrie in het debat. U komt nu al aankondigen dat er volgend jaar bijkomende middelen naar kinderopvang en zo gaan. Ik stel de eenvoudige vraag: hoeveel? Waar kunnen we dat vinden? In uw tekst kunnen we dat, zoals u zelf zegt, niet vinden. Waar zijn die middelen? Ik dacht dat uit het antwoord van minister Vandeurzen daarnet al bleek dat de 500 miljoen euro uitbreidingsbeleid lang niet voldoende zal zijn om alle noden in de kinderopvang, de gehandicaptenzorg en de bijzondere jeugdzorg te lenigen.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Mijnheer Van Malderen, dit debat gaat over het regeerakkoord, waar de grote lijnen in staan. Het budget voor 2015 gaan we vanaf eind september bespreken. Ik zeg u, dat wij vanaf 2015 een groeipad...

De heer Bart Van Malderen (sp-a): Dus er is al een begroting?

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Daar gaat het nu niet over. De begroting wordt opgesteld in de volgende weken. Er is een intentie om het groeipad voor Welzijn dat is aangegeven voor de volgende vijf jaar, te starten vanaf 2015.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Als we niet over de budgetten mogen praten, mij goed. Ik zal de vraag heel simpel stellen, en het zou er zo moeten in staan: zullen er met deze regering na vijf jaar nog mensen op wachtlijsten staan voor zorg of zal deze regering de wachtlijsten aanpakken en wegwerken?

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): Mevrouw Van den Brandt, u gaat me niet verleiden om hier demagogische uitspraken te doen in de trant van: over vijf jaar staat niemand nog op een wachtlijst. Die discussie hebben we hier in de voorbije vijf à tien jaar al gevoerd. Dat verschuift van partij tot partij. De oppositie heeft het comfort om heel mooie verhalen te vertellen over eenvoudige oplossingen om de wachtlijsten op zeer korte tijd weg te werken. Deze regering gaat een engagement aan om de volgende jaren minstens 500 miljoen euro uit te trekken om werk te maken van een uitbreiding van de zorgsector.

Mevrouw Elke Van den Brandt (Groen): Voor mij is het duidelijk: u wilt zich niet engageren met concrete doelstellingen voor het wegwerken van wachtlijsten. Dat ontgoochelt mij diep.

De heer Koen Van den Heuvel (CD&V): In deze welzijnsopstap laat Vlaanderen Brussel niet los. De snelst groeiende stad van Europa heeft nood aan een inhaalbeweging op het vlak van welzijn, bijkomende scholen en crèches. De steun van Vlaanderen op cultureel vlak is er onontbeerlijk. Deze regering laat de Brusselnorm niet los en versterkt de bijzondere band die Vlaanderen met zijn hoofdstad heeft.

Beste collega's, er is geen sociale vooruitgang mogelijk zonder economische groei. Deze bestuursmeerderheid zal de komende vijf jaar het evenwicht tussen beide beleidspijlers bewaren, zodat wie initiatief wil en kan nemen en vooruit wil, alle kansen krijgt, en wie een vangnet nodig heeft, daarop kan rekenen. Dit oranje evenwicht zullen wij als CD&V-fractie krachtig bewaken.

Sommigen proberen mensen nu bang te maken. Ze spreken over het sluiten van deuren. Zij zouden er wellicht voor kiezen om het huis waaraan decennialang intensief is gebouwd, tegen de tand des tijds te behoeden door het te stutten met zandzakjes en op te smukken met een likje verf. Die keuze, collega's, maakt deze regering bewust niet. Als deze regering al deuren sluit, dan is het omdat er te veel energie ontsnapt, omdat er warmte wegstroomt langs spleten en kieren. Deze regering renoveert het huis grondig, zoals het hoort, met draagbalken die de fundamenteen structureel versterken, omdat ze wil vermijden dat het huis scheefzakt en de huidige maar vooral de toekomstige inwoners de deur op de neus krijgen.

Daarom waren dit bij momenten harde onderhandelingen. Maar het resultaat mag er zijn. Het resultaat versterkt, verzorgt, verbindt en is vooruitziend op een stevig bed van vertrouwen. We steunen wie vooruit kan en trekken mee wie het moeilijk heeft.

Minister-president, uw partij is als grootste uit de verkiezingen gekomen. U hebt een pak ervaring als bestuurder. Ik kan u verzekeren dat wij geloven in het project dat we samen hebben onderhandeld. U zult in mijn fractie een loyale partner vinden die in nauwe samenspraak met de regering de zorg voor en bescherming van mensen die het moeilijk hebben, verder opneemt. We zullen samen ons onderwijs klaarstomen voor de toekomst. We zullen onze ondernemers zekerheid bieden. We zullen onze leefomgeving toekomstgericht vrijwaren. We zullen samen onze verenigingen en het middenveld alle kansen geven om mee te bouwen aan de toekomst van Vlaanderen. Die ambitieuze opdracht nemen we vanaf vandaag op. Maar we rekenen ook op u om als leider van deze regeringsploeg partijbelangen te overstijgen in het belang van de

uitvoering van dit akkoord, zodat we ons engagement ten aanzien van meer dan 6 miljoen Vlamingen ten volle en met enthousiasme kunnen waarmaken.

Minister-president, dames en heren ministers, in naam van de hele CD&V-fractie wens ik u allen heel veel moed, karrenvrachten wijsheid en een warme daadkracht om de ambitieuze doelstellingen van dit project te realiseren. Jullie zullen aan ons een loyale partner hebben om dit niet altijd gemakkelijke pad samen te bewandelen. Maar we zullen ook kritisch zijn wanneer de oranje glans van dit project wordt bedreigd. Ik wens u allen heel veel succes toe! (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Voorzitter, ik heb nog een vraag voor collega Van den Heuvel. Mijnheer Van den Heuvel, uw fractie levert de minister die bevoegd is voor heel wat groene thema's, de omgeving, de nieuwe bevoegdheid, het leefmilieu, natuur, ruimtelijke ordening. Ik had eerlijk gezegd verwacht van de fractieleider van de fractie waaruit die minister komt, dat er toch wel iets meer duidelijkheid zou worden gecreëerd over waar we eigenlijk naartoe gaan op het vlak van milieu, natuur en ruimtelijke ordening. Ik heb echter zeer weinig gehoord. We halen nog altijd de Europese normen voor fijn stof niet. Hoe gaan we die normen halen? Hoe gaan we de enorme financieringskloof als het gaat over onze waterkwaliteit, dichten? Gaan we een klimaatbeleidsplan aanpassen zodat we onze Europese klimaatdoelstellingen kunnen halen? Ik heb daar allemaal niets over gehoord. Is dat die oranje glans waarover u spreekt? Wel, als dat een voorbode is van de komende vijf jaar, dan zal het een heel dof beleid zijn.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vanmorgen.

We komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.58 uur.*